Выдаецца з 16 студзеня 1998 г.
Галоўны рэдактар Ігар Германчук
Заснавальнік Павел Жук
Выдавец — рэдакцыя газеты НАВІНЫ
Наклад 22 550.
Адрас для карэспандэнцыі:
220088, г.Мінск,вул. Іванаўская, 56.
Тэл/факс: 236 2083

НАВІНЫ

Пятніца, 14 жніўня 1998 г. | № 84 | Кошт свабодны

СВАБОДА

Забаронена 24 лістапада 1997 г.

Ці не падвысіцца ў бліжэйшы час мінімальны заробак?

З такім пытаннем звяртаюцца ў рэдакцыю нашыя чытачы

Рашэнне аб павышэнні мінімальнага заробку прымае Савет міністраў на падставе прапановы міністэрства працы. У міністэрстве нам паведамілі, што праблемай падвышэння мінімальнага заробку яны займаюцца яшчэ з траўня, але дагэтуль прапанова аб павышэнні «мінімалкі» ў Савет міністраў не паступіла — пакуль што яна ўзгадняецца з міністэрствамі эканомікі, фінансаў, юстыцыі.

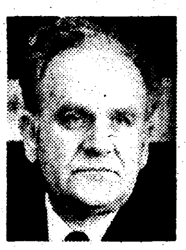
Дарэчы, як адзначылі ў міністэрстве працы, мінімальны заробак — велічыня больш сімвалічная, якая не ўплывае на рэальны памер заробка. На падставе мінімальнай заработнай платы налічваюцца стыпендыі, матэрыяльныя дапамогі, штрафы, дзяржпошліны і г.д. Памер заробка непасрэдна залежыць ад стаўкі першага разраду, на падставе якой вылічваюцца стаўкі ўсіх астатніх разрадаў — усяго разрадаў 28. Прыбіральшчыца, напрыклад, не можа атрымоўваць заробак, ніжэйшы за стаўку першага разраду — на сённяшні дзень гэта 500 тысяч рублёў. Рэктар любога ВНУ Беларусі мае заробак найвышэйшага 28-га разраду, і гэта не ніжэй за 3 мільёны 240 тысяч рублёў.

Начальнік упраўлення працы і заработнай платы міністэрства працы Аляксандр Коўшар паведаміў, што рыхтуецца прапанова і аб падвышэнні стаўкі першага разраду — да 600—750 тысяч рублёў. Але ў бліжэйшы час чакаць павышэння мінімальнага заробку ці стаўкі першага разраду не варта.

Нагадаем, што з 1 студзеня гэтага года мінімальны заробак у Беларусі складае 250 тысяч рублёў, а стаўка першага разраду — 500 тысяч рублёў.

Міхась КАРПОВІЧ

Янка Брыль – ганаровы грамадзянін

Карэліцкі райвыканкам прысвоіў званне ганаровага грамадзяніна раёна народнаму пісьменніку Беларусі Янку Брылю. Як сфармулявана ў пастанове — «за актыўны ўдзел у грамадскім жыцці раёна, любоў да роднай зямлі і мовы».

Нагадаем, што з гэтым кутком Беларусі звязана дзяцінства пісьменніка. Ён нарадзіўся ў Адэсе ў 1917 г., а ў пяцігадовым узросце пераехаў з бацькамі на жыхарства ў вёску Загор'е Карэліцкага раёна.

БелаПАН

Ахвярам Халакоста

Учора ў мястэчку Мір Карэліцкага раёна адбылася цырымонія адкрыцця помніка ахвярам Халакоста.

З часоў Другой сусветнай вайны тут засталіся пахаванні расстраляных яўрэяў. На цырымонію адкрыцця прыехалі консул ізраільскай амбасады ў Мінску, родныя загінуўшых, а таксама прадстаўнікі мясцовых уладаў.

Мікола ВАЙТОВІЧ

Ваенныя лётчыкі святкуюць

Паслязаўтра, у нядзелю, — Дзень Ваенна-паветраных сілаў.

У сувязі з гэтым у вайсковых часцях гэтага роду войскаў пройдзе дзень адчыненых дзвярэй, а ў Баранавічах і Бабруйску адбудуцца авіяцыйныя шоу, паказ тэхнікі і ўзбраення.

БелаПАН

БІТВА

Святая справа

IREX/ProMedia

На палях Беларусі працягваецца бітва за ўраджай. Усё жывое, што можа рухацца, хадзіць, бегаць, плаваць альбо лётаць, мусіць сканцэнтравацца на ўборцы збожжа.

Газетны псіхоз

Біцца за ўраджай дапамагаюць усе дзяржаўныя сродкі масавай інфармацыі. Газеты, радыё, тэлебачанне вядуць прамыя рэпартажы з лініі фронта, ствараюць свае штабы па ўборцы ўраджаю, нагнятаюць уборачныя жарсці. А калектыў газеты «Рэспубліка», напрыклад, збіраецца паехаць на дапамогу сельскім працаўнікам. Зрэшты, усё роўна пісаць няма пра што: лета — мёртвы сезон для журналістаў.

Газетныя палосы мігцяць лічбамі: тонамі сабранага зерня, ураджайнасцю, паказчыкамі тэмпаў уборкі збожжа — у кожным калгасе, раёне, вобласці. Дарэчы, «паказчык тэмпаў уборкі збожжа» — вельмі важная статыстычная велічыня: сам таварыш прэзідэнт падчас традыцыйнага шоу «Селектарная нарада-98» загадаў, каб у кожнай гаспадарцы штодня ўбіралася збожжавых не менш як з 5 працэнтаў плошчы пасеваў. «Пяць працэнтаў у дзень...» — у сне варушацца пасмаглыя вусны старшыняў калгасаў па ўсёй Беларусі.

Тэлеграмай — супраць стыхіі

Але запаветная пяціпрацэнтная норма ў многіх гаспадарках не выконваецца — нягледзячы нават на шэфскую дапамогу высокіх дзяржаўных чыноўнікаў, якіх прэзідэнт «замацаваў» за кожнай вобласцю, каб пільна сачылі за працэсам жніва. Пра кепскае выкананне даручэнняў прэзідэнта сведчыць і тэлеграма прэм'ер-міністра Сяргея Лінга, разасланая па ўсіх выканкамах і іншых «органах дзяржаўнага кіравання». Вытрыманая ў лепшых савецкіх традыцыях (дарэчы, дагэтуль на бланку «Правительственная телеграмма, министерство связи СССР»), лінгаўская тэлеграма пафасна заклікае супрацьпаставіць прыроднай стыхіі *«организованность и высокую дисциплину, полную самоотдачу»*. Ад кіраўнікоў усіх міністэрстваў і арганізацыяў тэлеграма патрабуе *«оказать безотлагательно помощь сельчанам в уборке хлеба, кормов, льна»*. Для тых, хто дагэтуль не ўцяміў усю важнасць уборкі ўраджаю і шкадуе даслаць сотню-другую сваіх супрацоўнікаў у палі, Сяргей Лінг сурова нагадвае: *«Спасение урожая — это святое дело для всех нас. Это — продовольственная безопасность страны, залог ее независимости»*.

Усе чыноўнікі — на жніво!

Між іншым, прэм'ер-міністр на прыкладзе свайго ведамства вырашыў паказаць усёй краіне, як трэба змагацца за ўраджай. На нарадзе ў апараце Савета міністраў было вырашана, што супрацоўнікі апарата паедуць працаваць у асобныя гаспадаркі Мінскай вобласці. Першая група «працоўнага дэсанту» ўжо збірае рэчы.

Дажынкі будуць у Нясвіжы

Нягледзячы на кепскае надвор'е, ламаную тэхніку і міністэрскія загады, жніво ідзе, хаця і не «прэзідэнцкімі тэмпамі». Праз месяц, 18 і 19 верасня, у Нясвіжы вынікі жніва падвядуць на свяце «Дажынкі-98». Лепшыя камбайнеры, кіроўцы атрымаюць ад дзяржавы ў якасці прэміі аўтамабілі «Жыгулі», тэлевізары, халадзільнікі — 16 мільярдаў рублёў не пашкадавалі на «святую справу». Будзе канцэрт, начная дыскатэка для моладзі. На шчасце, арганізатары вырашылі адмовіцца ад прамой двухдзённай тэлетрансляцыі свята дажынкаў у прамым эфіры — тое, што можна паказаць за 15 хвілінаў, не варта расцягваць на два дні: эфірны час каштуе дорага.

Калісьці савецкі сатырык жартаваў, што існуе толькі чатыры аб'ектыўныя прычыны, якія замінаюць сельскай гаспадарцы краіны, — зіма, вясна, лета і восень. Для Беларусі гэта актуальна і сёння. І колькі «бітваў за ўраджай» ні аб'яўляй, колькі ні дасылай цыркуляраў, аднак пакуль людзям не будуць плаціць за іхнюю працу нармальныя грошы, кожнае жніво будзе «апошняй бітвай не на жыццё, а на смерць».

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Чалавек патануў у віне

13 жніўня Слонімскі вінаробчы завод адзначыў юбілей. Ён быў створаны роўна 50 гадоў таму. Свята калектыву ўпрыгожылі два медалі, толькі што атрыманыя на выставе ў Санкт-Пецярбургу, — срэбны і бронзавы за настойкі «Журавінная» і «Фрэгат».

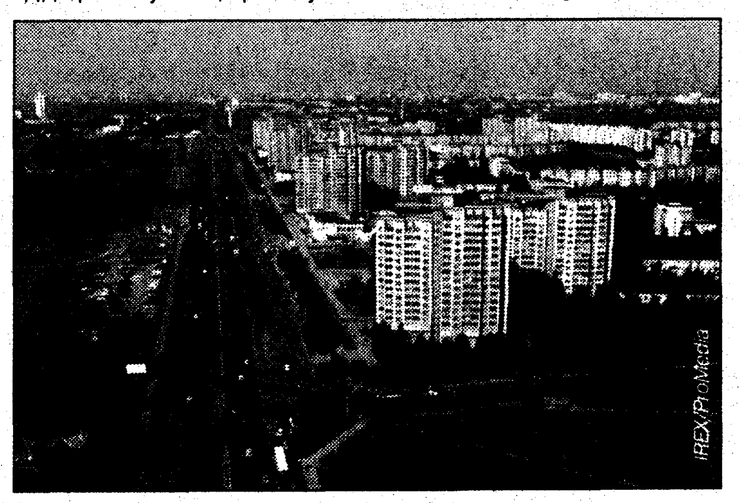
Аднак напярэдадні юбілею адбылося і непрыемнае здарэнне. Каля трох гадзінаў ночы дзядзька з пляменнікам вырашылі скрасці на заводзе віна, узялі посуд і пералезлі цераз плот. Маладзейшы са злодзеяў 32-гадовы Алег К. адчыніў люк 25-кубовай цыстэрны, глянуў — і, захлынуўшыся вінным духам, зваліўся ўсярэдзіну. Дзядзька кінуўся яго ратаваць, зачапіўся нагой, павіс над віном і пачаў крычаць, але страціў прытомнасць.

На крыкі прыбег вартаўнік, які выклікаў міліцыю. Віно перакачалі ў іншую цыстэрну і дасталі тапельца. Малады мужчына загінуў не ад віна, а літаральна ў віне.

У Слоніме робяць танныя, разлічаныя на кішэню звычайнага беларуса, віны, якія ў народзе традыцыйна называюць «чарнілам». Вырабляюць таксама гарэлку і настойкі, за якія даюць медалі. Попыт на ўсе напоі — устойлівы. Дзякуючы гэтаму праца на заводзе вельмі прэстыжная, бо тут самыя высокія заробкі. Сярэдні на вінаробчым — ажно 8 мільёнаў і 283 тысячы ў месяц. Гэта больш чым у два разы вышэй за сярэдні заробак па горадзе.

Дарэчы, робячы нядаўна справаздачу гарадскім уладам, дырэктар вінзавода Ж.Сікорскі паведаміў, што робяцца захады, каб яшчэ павялічыць выпуск спіртных напояў. Трагічнае здарэнне на заводзе наўрад ці адаб'е ахвоту аматарам «Слонімскага моцнага».

Сяргей МАКСІМОВІЧ

IREX/ProMedia

Не бойся самалёта над Мінскам

Сёння над цэнтрам сталіцы на невялікай вышыні будзе лётаць самалёт

Нічога страшнага — проста здымаюць кіно.

На студыі «Беларусьфільм» рэжысёр Віталь Дудзін робіць лірычную камедыю «Тры жанчыны і мужчына». Для аднаго з эпізодаў фільма неабходныя кадры Мінска «зверху». Пілот з кінааператарам на невялікай вышыні («зыходзячы з умоваў бяспекі палёту і магчымасцяў здымачнай камеры», як паведамілі ў Нацыянальным аэраклубе) пралятуць па маршруце Баравая — праспект Францыска Скарыны — чыгуначны вакзал — стадыён «Дынама» — тэатр музычнай камедыі — вуліца Танкавая — Траецкае прадмесце — праспект Машэрава — Баравая.

БелаПАН

Футбол як знак салідарнасці

Гомельскія актывісты маладзёжнай арганізацыі «Грамадзянскі форум» праводзяць шэраг футбольных матчаў у падтрымку маладога палітвязня Аляксея Шыдлоўскага, які ўжо роўна год сядзіць у турме.

Заўтра ў Гомелі адбудзецца чарговы матч: «Грамадзянскі форум» будзе спаборнічаць з чарнігаўскай камандай моладзі Ліберальнай партыі Украіны. Наступным жа днём, 16 жніўня, матч у абарону Шыдлоўскага «Грамадзянскі форум» збіраецца згуляць у Светлагорску.

Вопыт такіх матчаў у гомельскай каманды «Грамадзянскага форуму» ўжо маецца. У мінулую суботу ў Рэчыцы яна сустракалася са зборнай мясцовай апазіцыі, пасля чаго ўдзельнікі і балельшчыкі прайшліся пад бел-чырвона-белымі сцягамі па вуліцах горада. Ніякіх інцыдэнтаў з міліцыяй на гэты прадмет не было.

І хаця чыста спартовага поспеху гамяльчане не мелі, бо рэчыцкая апазіцыя разграміла іх з лікам 12:1, але ж не ў гэтым рэч. Думаецца, ініцыятыва гомельскіх маладых лібералаў вартая пераймання — у тым сэнсе, што, апроч традыцыйных мітынгаў, апазіцыі (тым больш моладзі) трэба шукаць іншыя формы і сродкі выказвання сваіх патрабаванняў і пратэстаў.

Вадзім КАЗНАЧЭЕЎ

Лепшы сябра кароў заслужыў машыну

Яўген Ефіменка, ветэрынарны ўрач-асемянатар з калгаса «Гігант» Бабруйскага раёна, прызнаны лепшым на конкурсе ветэрынараў краіны.

Ён ужо больш за 20 гадоў робіць сваю справу. Як паведамілі калегі па працы Ефіменкі, «шмат разоў яго прэміравалі за высокія лічбы па «выхаду цялят». І вось прафесійныя якасці ўзнагароджаныя на самым высокім узроўні. Гаспадарцы выдзелілі 320 мільёнаў рублёў, на якія будзе набыты службовы аўтамабіль для славутага ўрача-асемянатара.

Іван ЗАСАДА

Музей нашых сапраўдных багаццяў

Незвычайны музей ствараецца ў Клічаве, райцэнтры Магілёўскай вобласці. Гэта будзе музей лесу.

Клічаўскі раён — самы лясны ў вобласці: 60% тэрыторыі пакрыта лесам. У музеі будзе 9 вялікіх залаў, экспазіцыя распавядзе пра флору і фауну лясоў, гісторыю ўзаемадачыненняў чалавека і дзікай прыроды. А залу археалогіі складуць матэрыялы раскопак, што вядуць на Клічаўшчыне спецыялісты з Інстытута гісторыі Акадэміі навук.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Вінаватым зрабілі начны бар

Слонімскі гарвыканкам прыняў рашэнне абмежаваць працу адзінага ў горадзе кругласутачнага бара «Аазіс». У рашэнні зазначана, што «работа ўсю ноч павышае крымінагенную абстаноўку».

Доўгі час бар гэты лічыўся бяспечным месцам, паколькі знаходзіцца ўсяго за якіх-небудзь пяцьдзесят метраў ад міліцыі. Аднак нядаўна на вуліцы каля бара быў падстрэлены «мясцовы аўтарытэт». У бальніцы яму дасталі кулю з жывата і ён застаўся жывы. А вось бар перастаў быць «кругласутачным»: цяпер «Аазіс» будзе зачыняцца ў 2 гадзіны ночы.

Між іншым, ворагі параненага каля «Аазіса» знішчылі не так даўно ноччу ягоны «Мерседэс», які стаяў на вуліцы.

Андрэй ДУРЭЙКА

Удакладненне

На беларуска-польскай мяжы за паўгода было затрымана звыш 300 парушальнікаў дзяржаўнай граніцы — такія звесткі паведаміла нам прэс-служба Памежных войскаў з мэтаю ўдакладніць інфармацыю, якая была апублікаваная ў мінулым нумары НАВІНАЎ.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Пракуроры паставілі Клімаву дыягназ

На гэтым тыдні здарыўся адзін з тых рэдкіх выпадкаў, калі ў ролі дапытваемых аказаліся высокія чыноўнікі з пракуратуры. Намеснік генпракурора Пётр Іваненка і Аляксандр Іваноўскі расказвалі журналістам, як праходзіць следства па найбольш гучных крымінальных справах.

Нагадаем, што месяц таму на нарадзе сілавых міністраў у прэзідэнта генпракурор Алег Бажэлка дакладваў Лукашэнку аб гэтых справах. Тады галоўны беларускі пракурор казаў, што следства па справе «карупцыянераў» Васіля Лявонава і Васіля Старавойтава ўжо закончанае, і пасля таго, як экс-міністр сельскай гаспадаркі і былы старшыня калгаса «Рассвет» азнаёмяцца з матэрыяламі справы, яны стануць перад судом. Бажэлка таксама абяцаў, што хутка адбудзецца суд і над забойцамі старшыні дзяржкантролю па Магілёўскай вобласці Яўгена Мікалуцкага.

Аднак тое, аб чым казалі намеснікі генпракурора ў аўторак, адрозніваецца ад словаў іхняга шэфа. Так, Іваненка з Іваноўскім пацвердзілі інфармацыю аб тым, што Старавойтаў прызнаў сябе вінаватым па бальшыні прад'яўленых яму абвінавачванняў і хутчэй за ўсё праз месяц над ім адбудзецца суд. Але што тычыцца Лявонава, то яму суда, відаць, чакаць яшчэ давядзецца доўга. Па словах намеснікаў Бажэлкі, тэрмін знаходжання пад вартай яму працягнуты да аднаго года — гэта значыць да 11 лістапада. Следства па справе былога міністра цяпер працуе па чатырох напрамках, у тым ліку па злоўжыванні службовым становішчам і па атрыманні хабару. Па «справе Мікалуцкага», сказалі пракурорскія намеснікі, на сённяшні дзень ідзе працэс прад'яўлення абвінавачвання падазраваемым у забойстве асобам. Калі ж адбудзецца суд, пракурорскія намеснікі не ўдакладнілі.

Адносна справы былой старшыні Нацбанка Тамары Віннікавай было паведамлена наступнае: пасля таго як Віннікава пройдзе курс рэабілітацыйнага лячэння (нядаўна ёй была зробленая аперацыя), следчыя дзеянні па гэтай справе будуць працягнутыя. Нагадаем: следчыя дзеянні па справе Віннікавай цягнуцца ўжо паўтара года і, па некаторых звестках, акрамя сервіза і гадзінніка, якія экс-старшыня Нацбанка атрымала ў падарунак (следчыя лічаць гэта хабарам), ніякіх рэчавых доказаў віны няма.

«Вызваляць дэпутата Андрэя Клімава пад падпіску аб нявыездзе ў следства няма ніякіх падставаў», — сказаў намеснік генпракурора. Па ягоных словах, у турме Андрэй прайшоў амбулаторнае абследаванне і медыкі не выявілі ў яго хваробаў. «Дзеля таго, каб зняць усе інсінуацыі вакол гэтай справы, Клімава змясцілі на лячэнне ў адну з медустановаў МУС», — паведаміў Іваненка. Незразумела: калі Андрэй здаровы, дык навошта яго лячыць?

Мы вырашылі пацікавіцца ў калегаў арыштаванага дэпутата, што ім вядома аб стане здароўя Клімава. Дэпутат Аляксандр Дабравольскі сказаў, што рабіць падобныя заявы аб здароўі Клімава могуць толькі людзі, якія ці не ведаюць сапраўднага стану рэчаў, ці ён іх проста не хвалюе. «Я нядаўна сустракаўся з жонкай Клімава Таццянай, яна бачылася з лекарамі шпіталя, у якім абследуюць яе мужа», — паведаміў нам Дабравольскі. Паводле папярэдняга дыягназу, пастаўленага турэмнымі медыкамі, Андрэй Клімаў пакутуе ад ішэмічнай хваробы сэрца. Дык хто ж гаворыць праўду?

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Кніжак пра радыяцыю на ўсіх не хопіць

Міністэрства лясной гаспадаркі не мае грошай, каб выдаць дастатковую колькасць даведнікаў аб радыяцыйнай сітуацыі ў лясах Беларусі.

На нарадзе, якая праходзіла ў Гомелі, міністр Валянцін Зорын паведаміў: міністэрства мае поўную інфармацыю аб радыяцыйным забруджванні ўсіх 51 лясгасаў рэспублікі. Гэтыя звесткі плануецца змясціць у спецыяльных даведніках разам з каментарыямі і рэкамендацыямі спецыялістаў. Даведнікі разлічаныя на шырокі круг чытачоў, аднак на іх выданне не хапае грошай. Напрыклад, у Гомельскай вобласці першае эксперыментальнае выданне такога даведніка па Добрушскім лясгасе стала магчымым толькі дзякуючы дапамозе аблвыканкама, але ўсё роўна сродкаў хапіла толькі на 5 тысяч экземпляраў.

Стыхія з'ела ўсе грошы

Гомельская вобласць не ў стане справіцца з наступствамі праліўных дажджоў і ўраганаў. Паводле падлікаў, урон ацэньваецца ўжо ў 3 трыльёны рублёў, а ў абласным бюджэце на выпадак надзвычайных сітуацыяў прадугледжана ў 300 разоў менш — толькі 10 мільярдаў, а іх ужо даўно зрасходвалі. Між тым сіноптыкі прагназуюць, што не выключаныя новыя ўдары стыхіі.

БелаПАН

Суд заняўся мяккімі знакамі

Адбылося першае судовае паседжанне па справе «Нашай Нівы»

Дагэтуль рэжым звычайна быў незадаволены тым, **што** піша незалежная прэса. Цяпер чыноўнікі звярнулі пільную ўвагу і на тое, **як** яна піша. Газета «Наша Ніва» атрымала ад Дзяржкамдруку папярэджанне не за змест публікацыяў, а за арфаграфію: ведамству Падгайнага здалося, што ў «Нашай Ніве» зашмат мяккіх знакаў.

Справа газеты «Наша Ніва» разглядалася ў сераду ў Вышэйшым гаспадарчым судзе. Прадметам разгляду была правамернасць папярэджання, вынесенага газеце нашым сумнавядомым Дзяржкамдрукам. Папярэджанне выносілася за тое, што газета нібыта парушыла артыкул 6 Закона аб друку, які абавязвае ўсе выданні карыстацца «агульнапрынятымі нормамі мовы». Зрэшты, што гэта за «агульнапрынятыя нормы», нідзе ў заканадаўстве не гаворыцца.

Судовае паседжанне было непрацяглым. Суддзя Ірына Петухова прыняла рашэнне правесці «комплексную экспертызу». Прадстаўнікі бакоў па справе павінны даць суду свае прапановы наконт таго, якія ўстановы і персаналіі трэба задзейнічаць у экспертызе і якія пытанні паставіць перад экспертамі.

Канешне, добра, што суддзя не палічыла сябе вялікім спецыялістам у галіне лінгвістыкі, а вырашыла даручыць гэтую праблему прафесіяналам. Але не вельмі зразумела, чым тут можа дапамагчы мовазнаўчая экспертыза. Можна па-рознаму ставіцца да «тарашкевіцы» (дарэформеннага правапісу, якім кіруецца «Наша Ніва») і да сучаснай арфаграфіі (г.зв. «наркомаўкі»), прыводзіць аргументы на карысць і той, і іншай. Аднак пытанне, якім правапісам друкаваць газету, павінна вырашаць толькі сама рэдакцыя. І чытачы, якія плацяць за газету грошы.

Вадзім КАЗНАЧЭЕЎ

Адам Міцкевіч: ілюстраваная гісторыя жыцця

Пазаўчора ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі адкрылася выстава, прысвечаная 200-годдзю з дня нараджэння знакамітага паэта Адама Міцкевіча.

Адам Міцкевіч.

На стэндах гісторыя жыцця Адама Міцкевіча багата ілюструецца фотаздымкамі з музея Міцкевіча ў Варшаве. Дзіўна толькі, што ўсе тэксты — па-руску. Арганізатары выставы патлумачылі, што экспазіцыя існуе толькі на рускай і польскай мовах — беларускага варыянта зрабіць не справіліся: вырашылі, што беларускі наведвальнік зразумее.

Ёсць тут і прэм'ера: выстаўляецца серыя карцінаў Аляксандра Зубрыцкага *Białorus Mickiewiczowska* — «Беларусь Міцкевіча». На карцінах Зубрыцкага выяўленыя Вострая Брама ў Вільні, Фарны касцёл у Навагрудку, возера Свіцязь — тое, што было дарагое сэрцу паэта. Цікава, што для працы над карцінамі Аляксандр Зубрыцкі выкарыстоўвае не фарбы ці алоўкі, а дробныя кавалачкі каляровага шкла, замацаваныя на драўлянай плоскасці пры дапамозе спецыяльнай смалы. Па словах мастака, такой тэхнікай не карыстаецца больш ніхто.

Падчас адкрыцця выставы вядомы беларускі літаратуразнаўца Адам Мальдзіс прадставіў выданне «Адам Міцкевіч і Беларусь» — зборнік артыкулаў, прысвечаных Міцкевічу і ягонай паэтычнай спадчыне, вершы беларускіх аўтараў пра Міцкевіча, а таксама бібліяграфія «Адам Міцкевіч у друку Беларусі».

Выстава, прадстаўленая Польскім інстытутам у Мінску, будзе працаваць да 8 верасня. Уваход вольны.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

КАДРЫ

На месцы зруйнаваных цэркваў будуць адпачываць гараджане

На тэрыторыі старажытнага Брэста ствараецца зона адпачынку.

Шпітальным востравам, або Валынскім прадмесцем, у Брэсце называюць тэрыторыю каля мемарыяльнага комплексу «Брэсцкая крэпасць-герой». Да будаўніцтва крэпасці тут быў старажытны горад — больш за два дзесяткі касцёлаў, цэркваў і манастыроў. Усё гэта было з часам знішчана. Сёння Шпітальны востраў — гэта недагледжаны ўчастак зямлі з напаўразбураным будынкам манастыра бернардзінак, разрабаванымі ваеннымі казармамі, што засталіся ад Савецкай Арміі, і агародамі гараджан.

Некалькі гадоў таму было створанае АТ «Старажытнае Бярэсце», распрацаваны аўтарскі праект рэканструкцыі старога горада. Аднак тады далей размоваў справа не пайшла. Нядаўна савет па захаванні гістарычнай спадчыны пры Брэсцкім аблвыканкаме вырашыў, што стварэнне на месцы старажытнага горада зоны адпачынку на сённяшні дзень — найбольш прымальны варыянт. Аднаўленчыя работы плануецца скончыць у наступным годзе.

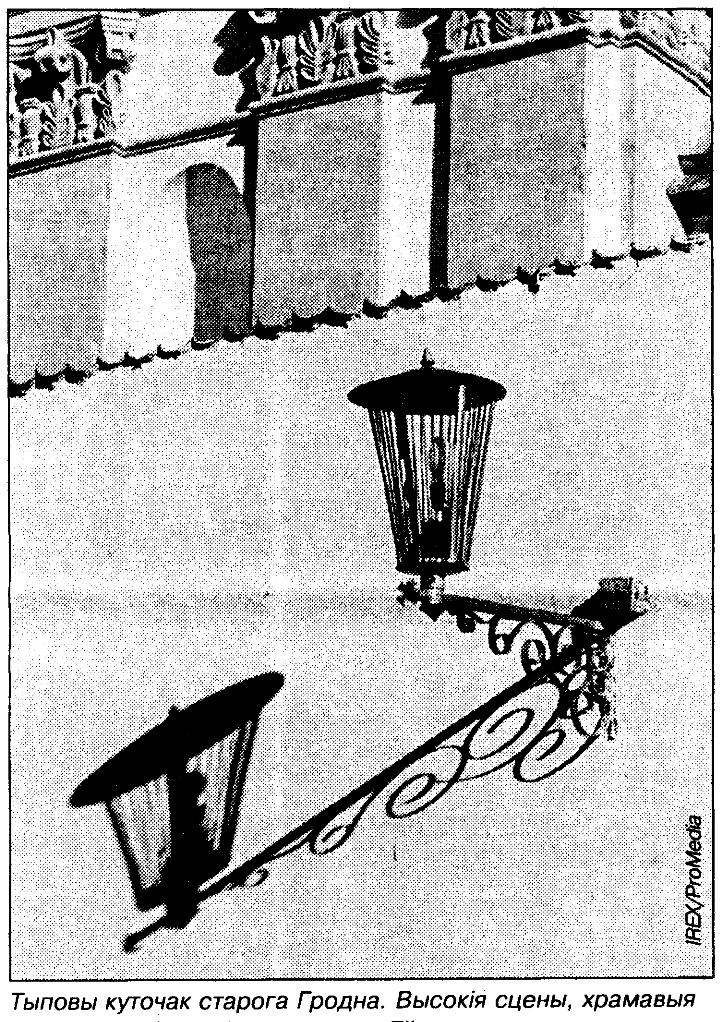
БелаПАН

Гродна нельга не любіць

Горад безумоўна падабаецца большасці яго жыхароў, мне таксама. Любілі Гродна і людзі вядомыя, вялікія гістарычныя асобы. Вялікі князь Вітаўт, кароль Стэфан Баторы, пісьменніца Эліза Ажэшка. Сёння любяць і мае калегі-журналісты, любіць мэр Анатоль Пашкевіч. З яго і пачнем.

«Савецкая Швейцарыя»

Ужо некалькі месяцаў дамы ў гістарычным цэнтры Гродна грунтоўна паднаўляюцца. Праводзіцца, як гаворыць начальства, «аперацыя «Фасад». Перадусім, будаўнікі паляпшаюць выгляд першай у Беларусі пешаходнай вуліцы — у Гродне, бадай, самай прыгожай. Як прызнаўся ў адным інтэрв'ю мэр, ён любіць па ёй ісці пешшу на працу і радавацца старым камяніцам: «сапраўдная маленькая Швейцарыя». Што ж, прыемнае параўнанне. Толькі вось вуліца называецца зусім не

Тыповы куточак старога Гродна. Высокія сцены, храмавыя калоны, каваныя ліхтары — як у Еўропе.

па-еўрапейску — Савецкая. Нават у самыя ліберальныя часы ўлады не рашыліся вярнуць ёй гістарычную назву. Так і засталася «савецкая Швейцарыя».

У мэра Пашкевіча ёсць яшчэ адно параўнанне, якое ён часта ўжывае ў інтэрв'ю, на прэс-канферэнцыях. Яму здаецца, што Гродна — гэта таксама «маленькі Ватыкан». Абгрунтоўвае ён гэта тым, што ў горадзе ёсць храмы ўсіх канфесіяў і ўсе жывуць дружна. З'едлівыя журналісты ўжо смяяліся з яго за гэта, але не патлумачылі, што прыкладам шматканфесійнасці, напэўна, найлепш будзе назваць горад Ерусалім. А ён зноў за сваё: маленькі Ватыкан — і ўсё тут. Атрымліваецца, што Італія нашаму начальству псіхалагічна бліжэйшая. Зрэшты, не ўсё ў тым Ерусаліме так мірна-дружна, як у нашым горадзе, аднак Ватыканам ён ад гэтага ўсё адно не зробіцца.

Касцёлы ці цэрквы?

З гэтымі самымі канфесіямі моцна заблытаўся адзін мой мінскі калега, які нарадзіўся і даўгаваты час жыў у Гродне. Даў ён інтэрв'ю пра свой родны горад маскоўскаму «Русскому журналу», які распаўсюджвае свае матэрыялы праз Інтэрнэт. Ён безапеляцыйна сцвярджае, што камуністы разбурылі ў Гродне толькі цэрквы. Паколькі савецкая ўлада была па сваёй сутнасці рускай і ажыццяўлялася з Масквы, гэта прагучала даволі дзіўна. Таму карэспандэнт удакладніў: значыцца, гэта былі не касцёлы? А ў адказ: так, гэта былі менавіта праваслаўныя цэрквы...

Мушу зноў удакладняць. Царскія ўлады цэркваў у прынцыпе не будавалі, яны проста забіралі касцёлы і рабілі з іх праваслаўныя храмы. Самы вядомы прыклад — гатычны Фарны касцёл Вітаўта, на вежы якога прымайстравалі «цыбуліны». Аднак справядлівасць была аднаўленая: касцёл зноў стаў касцёлам. Праўда, ненадоўга: яго знішчылі дынамітам у 1961 годзе. Сярод тых, хто прымаў гэтае рашэнне, былі людзі нетутэйшыя. Расказваюць, што некалькі з іх потым памерлі заўчасна. Вандалізм — справа небяспечная.

Тут была «квітнеючая Галандыя»

Вось яшчэ адно параўнанне: сцвярджаецца, што нібыта самі гродзенцы лічаць свой горад «маленькім Парыжам». З чаго б гэта? Па-першае, мала хто пакуль там бываў, хоць апошнія 2-3 гады турфірмы настойліва прапануюць правесці ў «горадзе кветак, моды і кахання» Каляды і Новы год. Па-другое: у чым можа быць падабенства? Свайго «Нотр-Дама» ў нас няма, у 1961 годзе — разбурылі... Замест арыгінала статуі Свабоды, якую французы падарылі амерыканцам, у нас ёсць толькі аграмадны Ленін. Тэлевышку толькі з вялікай нацяжкай можна параўнаць з вежай Эйфэля. Адзінае, што рака таксама ёсць, і Нёман па шырыні ў Гродне амаль такі, як Сена ў Парыжы.

А што датычыць Швейцарыі, дык у гэтым параўнанні ўсё ж больш рацыі. У горадзе ёсць месца, за якім гістарычна замацавалася назва Швейцарская даліна — маляўнічыя берагі рачулкі Гараднічанкі, якая была месцам шпацыру і адпачынку. Але Саветы напалову засыпалі яе, зрабіўшы зверху пляц Леніна, які, як вядома, бываў у Швейцарыі ў эміграцыі. Так што прыціснулі Ільічом былую «швейцарскую» прыгажосць, а рачулку ператварылі ў сцёкавую канаву.

Ужо калі гаварыць пра параўнанні, дык з пісьмовых крыніцаў таксама вядома, што гадоў 200 таму Гродна, перш за ўсё дзякуючы ягонаму прадмесцю Гарадніца, называўся «квітнеючай» альбо «маленькай Галандыяй». Падабенства было абсалютным: рэфарматарам А.Тызэнгаўзам была пабудаваная вялікая колькасць мануфактураў, прыгожых будынкаў, жылых і фабрычных, на рэчках стаялі млыны. Але сёння з Галандыяй нічога агульнага няма. Хіба што нейкі галандзец крэветкі чысціў і марозіў у нас на адным... радыёзаводзе, былым вайсковым.

Парыж бліжэй за Маскву?

Паводле майго калегі, якога я ўжо ўзгадваў, гродзенцы адчуваюць сябе еўрапейцамі, для якіх Парыж псіхалагічна бліжэйшы за Маскву, а Мінск — увогуле невядома што: вялікі бесталковы горад. Я думаю, што якраз тут акцэнты расстаўленыя слушна. Адзінае, што самым блізкім сталічным горадам для сябе нямала гродзенцаў лічаць не Мінск або Вільню, а Варшаву. Тым больш, шляхі далей у Еўропу вядуць праз яе. Ездзіць у адваротным кірунку — у Маскву або ўвогуле на які-небудзь Урал зрабілася зусім непапулярным.

Гродзенская газета «Биржа Информации» рэгулярна праводзіць ананімныя тэлефонныя апытанні жыхароў горада. Апошнім разам запыталіся: ці хацелі б вы эміграваць, а калі так — дык куды канкрэтна? Высветлілася, што большасць гродзенцаў — патрыёты. Толькі чвэрць з іх дапускае ў прынцыпе магчымасць пакінуць Беларусь і свой горад, а з гэтай колькасці толькі 16% з'ехалі б з задавальненнем. Гэтых людзей найбольш прываблівае Нямеччына (22%) і Расія (20), а таксама Аўстралія (11) і ЗША (10). Называліся таксама Канада, Ізраіль і суседнія з Беларуссю краіны, дзе можна адчуваць сябе псіхалагічна больш камфортна.

Тая ж самая газета папрасіла падумаць, чым адрозніваюцца гродзенцы ад астатніх жыхароў краіны. Найбольш было такіх адказаў: мы — «заходнікі» (42%), мы — «працавітыя» (27%). Гродзенцы таксама адказвалі, што ў нас часта «іншыя палітычныя погляды» (у параўнанні з беларусамі-ўсходнікамі), бо мы «прызвычаіліся глядзець у бок Еўропы».

Дарэчы сказаць, вядомы польскі праваабаронца Марэк Навіцкі, які наведаў наш горад нядаўна, выказаў такія свае назіранні. На ягоную думку, у пэўным сэнсе мяжа Еўропы знаходзіцца паміж Гродна і Мінскам. У Гродне людзі яшчэ часцей пасміхаюцца, у іх больш разняволеныя, адкрытыя твары. Карацей кажучы, нават замежнікі адзначаюць, што мы ўсё ж — своеасаблівыя.

Сяргей АСТРАЎЦОЎ

Лісты ў рэдакцыю

Пра медыцыну, якую я хачу

Дарагая рэдакцыя! Ужо не раз вы пісалі пра праблемы медыцыны. Я жанчына яшчэ адносна маладая, да нядаўняга часу з бальніцамі не сутыкалася, але вось жа прыйшлося. Не паскарджуся: дапамаглі, вылечылі, дагледзелі. А што гэта грошай пэўных каштавала — дык не бяда, нармальна.

Адно мяне турбуе. Лячылася я ў адной з галоўных бальніц Мінска (не буду называць — нашто людзям праблемы?). За тое, што мяне палажылі ў тэрміновым парадку і далі ўсё патрэбнае лячэнне, я заплаціла загадчыку аддзялення пэўную суму (для мяне — не такую і значную, а як для звычайнага чалавека дык 100 даляраў — вельмі вялікія грошы). Я асабіста не магу наракаць — лячэнне атрымала на самым лепшым узроўні. Спіна ўжо не баліць, але ж мучае сумленне.

Мне не шкода заплаціць за сваё здароўе: траты акупяцца спаўна. Але мне здаецца, што з тых грошай, якія я прыватна дала загадчыку аддзялення, нічога не перапала ані палатнаму доктару, ані медсёстрам — тым больш санітаркам, якія тройчы на дзень мылі нашую палату. Хіба гэта правільна?

Не скажу, што я маю крыўду на загадчыка: ён выдатны доктар, чулы чалавек, у яго залатыя рукі. Але розніца паміж ім і мною заключаецца ў тым, што ён зарабляе грошы на *дзяржаўнай маёмасці*, а я іх зарабляю *сваімі рукамі* і *сваім рублём*. Я яму не зайздрошчу, не падумайце: проста ў нашай дзяржаве няма магчымасці адчыніць уласную клініку. Адсюль і ўся гэтая «карупцыя».

Я б хацела плаціць за сваё здароўе сама, а пасля ведаць, што з маіх грошай — а колькі я іх заплачу, гэта ўжо мне самой выбіраць! — мае заробак кожны, хто мне дапамагае — і доктар, і сястра, і санітарка, і тая жанчына, што раздае няхітрую бальнічную ежу. Адныя кажуць, што гэта называецца «прыватная медыцына». Другія кажуць — «страхавая медыцына». Як па мне, гэта — медыцына, якую я хачу.

Ганна ЛІХТАРОВІЧ,
дырэктар фірмы, Мінск

Добра, калі ёсць свята

Дарагая рэдакцыя! Шмат гадоў выпісваю нашую газету, і ведайце — буду выпісваць, як бы яна ні называлася. Думаю, што НАВІНЫ — залішне нейтральная назва, але ж, відаць, так вам было трэба.

Прачытала днямі артыкул Кастуся Скуратовіча пра «славянскі базар» у Віцебску і рашылася напісаць — першы раз у маім жыцці. Не пра базар я, хоць і яго, папраўдзе кажучы, было цікава паглядзець па тэлевізары. І не пра каўбасу, якая пасля раптам падаражэла. Я пра ўсякія такія афіцыйныя святы, і хочацца прыпомніць свята горада, якое ў Мінску святкавалі 3—4 ліпеня.

Канечне, на гэткія святы трацiцца вельмі шмат грошай, прычым і грошай з маёй кішэні, бо я — звычайная (і ўлады думаюць — дурная) падаткаплацельшчыца. Але для простых людзей гэта сапраўды радасць. Скажу пра сабе. Я працую прадаўцом у спажыўкааперацыі Вілейскага раёна. Мяне — дзякуй Богу! — паслалі ў Мінск ад нашага райпо гандляваць рознымі каўбасамі ды гарэлкай. Рэч не ў тым, колькі я натаргавала і колькі мне далі прэміі. Але ж гэта для мяне была, бадай, адзіная магчымасць вывезці ў сталіцу двух маіх хлапчукоў, каб і яны паглядзелі, што такое Мінск, што такое свята, што ёсць на свеце і не толькі будзёншчына ды бруд, як у нашым райцэнтры.

Ведаю, што ў нармальных краінах святы бываюць нярэдка, і ніхто за гэта не пяе нікому славу. Так і я думаю: людзі маюць права мець сваё свята, а прэзідэнтам проста нічога не застаецца, як ім дагаджаць. Бо мы, народ, — гэта сіла. Дык дзякуй вам, людзі, што ў нас ёсць святы. А будзе іншая ўлада — і святаў паболее.

Ганна,
Вілейка, Мінскай вобласці

***P.S.** Хацела была падпісацца сваім імем, ды перадумала. Я дык не баюся: выганяць з кааперацыі — у калгас заўсёды возьмуць. Абы каб дзяцей настаўнікі ў школе не цкавалі.*

Мёртвы аб'ект у лесе

Калі ехаць са Слоніма на Зэльву, адразу за вёскай Чамяры пачынаецца лес, у якім яшчэ не так даўно знаходзіўся сакрэтны ваенны аб'ект. Гэтае лясное месца вяскоўцы называюць Падоськавічы. Ваенны аб'ект быў абгароджаны калючым дротам, туды нікога і ніколі не пускалі. Калі ж хто прабіраўся праз дрот на закрытую тэрыторыю, каб назбіраць ягад ці грыбоў, да «парушальнікаў» адразу беглі салдаты з аўтаматамі і сабакамі. Рознае здаралася: адных затрымлівалі, другія ўцякалі. Праўда, ніхто ніколі так і не змог даведацца, што ахоўвалі салдаты. Людзі ж гаварылі, што там стаяць ракеты з ядзернымі боегалоўкамі. Па іншых звестках, гэта быў аб'ект сувязі.

На днях мы наведалі гэтае месца. Вайскоўцы яго кінулі даўно. Пустыя памяшканні гэтай часці некалькі гадоў назад прыдбаў калгас «Уперад» Слонімскага раёна, каб стварыць там сталярны цэх. Цэх, відаць, існаваў, але займаліся тут здабычай каляровых металаў з кабеляў, якія

На здымку: пакінутая ваенная база Падоськавічы

выкопвалі з зямлі і выцягвалі з бункераў. Гэтай дзейнасцю ў свой час зацікавіліся нават супрацоўнікі Слонімскага КДБ.

Сёння аб'ект мёртвы. Памяшканні ніхто не ахоўвае. Выбітыя вокны, знятыя дзверы, разабраная падлога, сотні тон металалому. Часта пад нагамі трапляюцца люкі: праваліўшыся туды, назад ужо не выбрацца. На дне гэтых люкаў відаць жалезныя дзверы, адчыніўшы якія трапляеш у цёмныя, падземныя казематы.

Куды яны вядуць і што захоўваецца пад зямлёю — невядома. Толькі людзі кажуць, што нідзе няма такіх буйных суніц і чарніц, як у гэтым лесе ў Падоськавічах.

Сяргей ЧЫГРЫН,
Мікалай СУПРУН,
Слонім

Радкі з лістоў

У некаторых беларускіх газетах часам сустракаю слова «Белоруссия». Няўжо журналісты і рэдактары не разумеюць, што такая назва нашай краіны сёння ўжо рэжа вуха нармальнаму чалавеку.

Ларыса Барысаўна ПЯТРОВІЧ,
г.Мінск

Шаноўная рэдакцыя! Хачу праз газету выказаць удзячнасць пісьменніку Уладзіміру Арлову, артыкулы якога вы часта друкуеце. Гэта і цікава, і пазнавальна. Я думаю, што такія матэрыялы дапамогуць многім людзям адкрыць для сябе гісторыю нашай Беларусі.

Сяргей Н.,
студэнт, г.Мінск

Койданаўская
гарадская арганізацыя
БНФ «Адраджэнне»
смуткуе з прычыны
заўчаснай смерці
Сідора
Сяргея Іванавіча
і выказвае спачуванне
ягоным родным і блізкім.

Сябры Свіслацкай рады
Маладога Фронту
выказваюць спачуванне
сям'і і блізкім
Змітра Чапукова,
які загінуў падчас
вучэбнай практыкі
ў дзіцячым лагеры «Артэк».

Апладысментаў не чуваць

Палітыка інтэграцыі вачыма жыхароў сталіцы

Юрый ХАДЫКА

Нядаўні візіт прадстаўнікоў урада Расіі ў Мінск зноў зрабіў актуальнымі пытанні аб палітычных мэтах прэзідэнта Лукашэнкі і ступені падтрымкі насельніцтвам ягонай палітыкі «інтэграцыі». Апошні тэрмін мушу закавычыць з той прычыны, што ў шматлікіх прамовах прэзідэнта ён не атрымаў яснай дэфініцыі. Не зразумела, што канкрэтна мае на ўвазе Лукашэнка — палітычную інтэграцыю з поўнай або частковаю стратаю суверэнітэту Беларусі? Ці толькі эканамічную, за што прагаласавала насельніцтва краіны на рэферэндуме 1995 г.?

За незалежнасць — 85 працэнтаў

Незалежная сацыялагічная група «Мінск» у чэрвені правяла апытанне жыхароў г.Мінска па рэпрэзентатыўнай выбарцы з мэтаю высветліць стаўленне да працэсу інтэграцыі Беларусі з Расіяй. Агульная колькасць апытаных склала 479 чалавек. Таму адносная пагрэшнасць вынікаў складае каля 5%. Распаўсюджанне дадзеных на ўсю краіну таксама не выклікае вялікіх пярэчанняў, паколькі думка жыхароў сталіцы, як паказваюць іншыя сацыялагічныя даследаванні, не вельмі істотна разыходзіцца з думкаю астатняга насельніцтва.

Першае пытанне анкеты тычылася стаўлення да самой ідэі інтэграцыі з Расіяй. 42% «цалкам» і 16% «у асноўным» гэтую ідэю ўхваляюць, а катэгарычна «супраць» — 29%. Такім чынам, большасць насельніцтва падтрымлівае саму ідэю інтэграцыі.

Аднак больш канкрэтная пастаноўка пытання дае іншыя вынікі. Напрыклад, тэзіс *«Беларусь і Расія павінны аб'ядноўвацца ў адну дзяржаву»* падтрымала толькі 15% апытаных. Астатнія 85% падтрымалі ідэю палітычнай незалежнасці Беларусі. Пры гэтым палова з іх (42 працэнты) ухвалілі тэзіс *«Беларусь павінна застацца незалежнаю, суверэннаю краінай і супрацоўнічаць з тымі, з кім ёй будзе выгадна»*, а 9% выказаліся за інтэграцыю з еўрапейскімі краінамі.

Неістотная колькасць як тых, хто выступае за ліквідацыю беларускай незалежнасці, так і тых, хто выключае супрацоўніцтва з Расіяй, яшчэ раз сведчыць пра цвярозы падыход жыхароў Мінска да перспектываў развіцця маладой суверэннай дзяржавы Беларусь. Гэты падыход, відавочна, супярэчыць інтэграцыйнай палітыцы прэзідэнта Лукашэнкі і асуджае яго канфліктныя паводзіны ў адносінах з заходнімі дэмакратычнымі краінамі, што абяртаецца для Беларусі вялікімі эканамічнымі і палітычнымі стратамі.

Што дала «інтэграцыя»?

На пытанне анкеты *«Ці падтрымліваеце вы дзейнні беларускіх уладаў па развіцці працэсу інтэграцыі Беларусі з Расіяй?»* 17% адказалі — так, цалкам (лічба вельмі блізкая да 15% антынезалежнікаў). Яшчэ 33% падтрымліваюць «у асноўным». 35% не падтрымліваюць. Астатнія 15% не далі яснага адказу.

Аднак вынікі «інтэграцыі» палукашэнкаўску жыхары сталіцы ацэньваюць яшчэ больш сціпла. На пытанне *«Ці спраўдзіліся вашыя чаканні, звязаныя са стварэннем Саюза Беларусі з Расіяй?»* толькі 7% цвёрда сказалі «так» ды яшчэ 12% «у асноўным, так». «У асноўным, не» і «не» адказалі 16% і 27% адпаведна. І яшчэ 21% заявілі — «у мяне не было ніякіх чаканняў». Гэта азначае, што амаль 2/3 насельніцтва негатыўна ацэньваюць дзейнасць прэзідэнта як раз у тым накірунку, якім ён найбольш ганарыцца.

Гэта пацвярджаецца і адказамі на наступнае пытанне: *«Як, на вашую думку, адбіваецца працэс інтэграцыі Беларусі з Расіяй на сацыяльна-эканамічным і палітычным становішчы нашай краіны?»* «Толькі станоўча» — 7%. «У большай ступені станоўча» — 23%. «У большай ступені адмоўна» — 16%. «Толькі адмоўна» — 6%. «Ніяк не адбіваецца» — 22%. «Не ведаю» — 9%. «Цяжка адказаць» — 17%. Такім чынам, не больш 30% мінчукоў (хоць і з агаворкамі) лічаць, што «працэс інтэграцыі» станоўча адбіваецца на становішчы Беларусі. Вельмі прыкры вынік для прэзідэнта Лукашэнкі — калі ўлічыць, што ў яго застаўся ўсяго адзін год, каб пераканаць людзей у слушнасці сваёй аднабаковай знешняй палітыкі.

Кароткая памяць

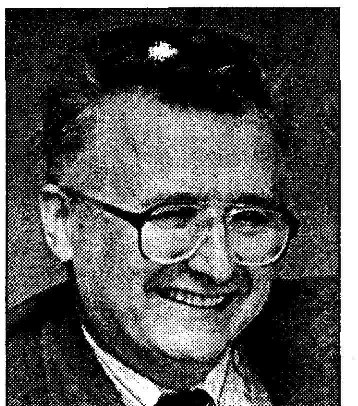
На маю думку, праведзенае апытанне ў пыл разбівае міф лукашэнкаўскай прапаганды пра «ўсенародную» падтрымку палітыкі «інтэграцыі». За чатыры гады прэзідэнцтва Лукашэнкі палітычная культура жыхароў Мінска істотна вырасла, прапаганда дае ўсё больш нікчэмныя вынікі.

Аднак і недаацэньваць тую шкоду, якую нясе беларускаму народу манапалізаваная ўладаю падцэнзурная прэса, не выпадае. Дэзінфармацыя, скажэнне рэальнай сітуацыі, тэндэнцыйная прапаганда забіваюць памяць людзей, прымушаюць іх прымаць адказныя рашэнні спантанна і тут жа забываць пра іх. Напрыклад, на пытанне *«Ці ўдзельнічалі вы ў рэферэндуме 1995г. па пытанні аб неабходнасці эканамічнай інтэграцыі Беларусі і Расіі?»* 53% рэспандэнтаў адказалі — так, 36% — не. І кожны дзевяты — «не памятаю»! А з тых, хто браў удзел, «за» прагаласавала 55%, 22% — «супраць» і 23% адказалі — «не памятаю». Занадта вялікая доля тых, хто ў 1995 г. выканаў свой грамадзянскі абавязак фармальна, не ўнікаючы ў сутнасць справы і не задумваючыся пра вынікі свайго галасавання. А разам з тымі, хто наогул ухіліўся ад галасавання, доля пасіўнага электарата ў Мінску дасягае 51%.

Вось і атрымліваецца, што нават у сталіцы, дзе атрымаць аб'ектыўную інфармацыю значна лягчэй, чым у правінцыі, палітычна актыўныя грамадзяне складаюць меншасць. Што ж гаварыць пра астатняе насельніцтва краіны, якое чэрпае інфармацыю толькі з «кісельнага» радыё ды тэлебачання? Таму змаганне за свабоду слова, права атрымліваць і распаўсюджваць інфармацыю застаецца важнейшай палітычнай задачай дэмакратычных сілаў у Беларусі.

Збыўся прагноз Багданкевіча, а не Пракаповіча

Па афіцыйнай інфармацыі, сума валютных укладаў насельніцтва ў банках дасягнула 165,5 мільёна долараў. Многа гэта ці мала?

Як вядома, у красавіку прэзідэнт Лукашэнка заклікаў беларусаў прынесці долары і марачкі ў банкі. У спецыяльным дэкрэце ён пакляўся, што *«дзяржава гарантуе поўную захаванасць сродкаў і вяртанне іх па першым патрабаванні ўкладчыкаў»*. Тут жа былі пералічаныя сем упаўнаважаных банкаў (Беларусбанк, Белпрамбудбанк, Белаграпрамбанк, Белбізнесбанк і іншыя), якім прэзідэнт даверыў трымаць валюту грамадзянаў.

Каб людзі не баяліся, Лукашэнка паабяцаў пры адкрыцці рахункаў не патрабаваць дэкларацыю аб паходжанні грошай. Абяцалася поўная тайна ўкладаў, якія дзяржава калі і сканфіскуе, то выключна па рашэнні суда. Словам, як у вядомай казцы: закапайце грошыкі ў зямлю — і спакойна чакайце, пакуль вырастуць прыбыткі.

Новы шэф Нацыянальнага банка Пётр Пракаповіч прагназаваў па вясне, што гэты дэкрэт дасць магчымасць прыцягнуць у інвестыцыйны абарот амаль 2 мільярды долараў. Менавіта столькі валюты, па словах П.Пракаповіча, людзі прынясуць на захаванне. Прагноз шэфа Нацбанка аказаўся пустым, як і казка. Калі на пачатак траўня валютныя ўклады насельніцтва склалі 144,2 мільёна долараў, то на пачатак ліпеня — толькі 158,5 мільёна долараў. Як бачна, прырост аказаўся мізэрным: сярэднестатыстычны беларус прынёс за гэты час у банкі 1 долар 40 цэнтаў.

Атрымліваецца, што людзі не надта давяраюць прэзідэнту і ягоным банкам. І нездарма. Вось свежы прыклад. Як паведамляе «Белорусская газета», у шэраг банкаў паступілі запыты з падатковых інспекцыяў з просьбай даць звесткі пра тых грамадзянаў, якія ўклалі ад 500 і больш долараў. Што будзе далей — здагадацца няцяжка.

Наша газета ў красавіку друкавала прагноз экс-шэфа Нацбанка Станіслава Багданкевіча, які сказаў пасля выхаду памятнага лукашэнкаўскага дэкрэта, што народ не пабяжыць у банк са сваёй валютай, бо *«людзі не даюць пра лёгкае стаўленне улады да законаў і ўласных абавязкаў і не давяраюць дзяржаве»*. Сапраўды, публіка не пабегла.

Мы папрасілі Станіслава Багданкевіча пракаментаваць цяперашнюю сітуацыю.

— Народ у нас даволі адукаваны і ведае, што нашыя банкі неліквідныя; яны працуюць у асноўным не на ўласных сродках, а на пазыках з Нацбанка. Пастаянна выдаюцца крэдыты на жыллё, на сельскую гаспадарку, а гэта — пустыя грошы, якія ніколі не вернуцца. Спачатку абяцалі легалізаваць валютны рынак з 1 жніўня, цяпер пераносяць гэта на канец года. Ці можна верыць уладам, якія парушылі кантракты з замежнымі краінамі і выселілі дыпламатаў з Драздоў, прычым давялі справу да міжнароднага скандалу?

Хто даверыць грошы дзяржаве, у якой не паважаюць законы і правы? Я не раю грамадзянам укладваць сваю валюту ў банкі, пералічаныя ў прэзідэнцкім дэкрэце. Найлепш звяртацца ў тыя, якія ў сваім статутным фондзе маюць вялікую долю заходняга ці расійскага капіталу і з'яўляюцца больш незалежнымі ад самадурства ўладаў. Гэта «Белтрансгазбанк», «Транзітбанк», «БелБалтыя», «Мінсккомплексбанк» і іншыя. Але і тут ёсць рызыка, бо і іх могуць абавязаць выдаць грошы пад стратныя праекты, напрыклад, «Гомсельмашу», «Гарызонту» ці «Інтэгралу». Вярнуць валютныя пазыкі гэтыя прадпрыемствы не змогуць, а ўкладчыкі — прайграюць.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

ДАГЕРРОТИП

Снова в лакейской

Семен БУКЧИН

Белорусский писатель не может без власти. Она, власть, обязана содержать его, давать ему, и не только на кусок хлеба с маслом. Причем любая власть — коммунистическая, самодержавная, авторитарная... Потому что, кто ж этого не знает, белорусский писатель — высшая наша общественная ценность, без которой мы увянем, пропадем, деградируем.

Хорошо жилось нашему писателю при коммунистах! Уважали тогда писателя! Не всякого, конечно, но ежели человек не высовывался, то мог рассчитывать на свою пайку. Нынче времена поганые, писатель так глубоко задвинут, что и не видать его вовсе. А кушать ведь хочется не меньше. И чтоб уважали, естественно...

Но времена изменились. Новой власти ни к чему прятаться за всякие дежурные слова о «партийности и народности литературы». Она откровенно требует хорошей и верной службы за ту же пайку. На недавней встрече с «выдающимися мастерами слова» правитель буквально так и сказал: мол, это ваше дело разъяснять мою политику. Я буду продавать в Россию белорусские товары, которые нигде больше не нужны, и ежели дело выгорит, то и вам из выручки на гонорар перепадет. Но перед этим еще и уел: вы, говорит, меня так обогнали, что за вами не поспеть. Я ж, говорит, по вашим книжкам учился, где вы дело Ленина, дело партии воспевали, а теперь вон вы какие самостоятельные да суверенные...

Потупили писатели головки поначалу, а потом снова про язык, про национальные ценности, про национальную идеологию. А он им опять про экономику, про надои и привесы, про газ и нефть... Они за литературу и культуру, а он — за жизнь, поскольку человек практический. И ведь прав! Но правитель наш, как известно, человек отходчивый и добрый. Он понимает: писателю кушать хочется, и надо бы его подкормить, чтобы не ныл, не дергался. Правитель знает, что наш писатель всегда был на содержании у власти, и поэтому совсем уж его отталкивать не стоит. Но и дать понять, чей хлеб ест и на что рассчитывать может, просто необходимо.

«Единственный долг поэта перед обществом — писать хорошо». Но это ведь кто сказал? Иосиф Бродский, хотя и лауреат Нобелевской премии, но все-таки человек не наших кровей и не нашей биографии. Наш писатель знает, что писать нужно прежде всего не хорошо, а правильно, по крайней мере не переть супротив власти. Это при коммунистах он был герой и на каждом пленуме СП шумел «за мову». Так полагалось по ритуалу. Нынче шуми-не шуми — никто тебя не услышит. И все-таки ничего не остается, как бить в старый идеологический барабан: мы — элита нации, мы — учителя жизни, мы — средоточие духовности, без нас культура погибнет. И еще мы очень любим слово «народ». Народ, оказывается, изнемогает без нашего вдохновенного слова. Дайте нам сказать в полный голос, и уж тогда мы...

Ну дали. И что же? А ничего. Просто выяснилось, что литература, она не для народа, не для массы. Она для читателя. А это не одно и то же. Писать для истинного читателя и для народа это, как говорят грамотные люди, две большие разницы. Наверное, поэтому Быков остался Быковым. И даже правитель сожалеет, что не нашел с ним общего языка, значит, понимает значение «несогласного» писателя. Что же до остальных, то их место известно. Оно в лакейской. И правитель говорит с ними, внутренне их презирая. Ибо знает разницу между ними и автором книги «Стена», вышедшей в частном издательстве «Наша Ніва» тиражом в 750 экземпляров. Без просьб и поклонов в сторону власти...

Военные деньги

Каждый обороняется в зависимости от толщины государственного кошелька

«Не желаешь кормить свою армию — придется кормить чужую». Эта формула в истории человечества веками была справедливой. Сегодня, конечно же, расклад сил в мире совершенно другой, да и войны ведутся по иным причинам, чем сто лет назад.

Международный стокгольмский институт мировых исследований *SIPRI* сообщил информацию о расходах на оборону крупнейших государств мира в прошлом году *(см. график)*. А вообще за прошедшее десятилетие глобальные расходы на оборону снизились на 30%. Если с 1978 по 1987 гг. они составили более триллиона(!) долларов, то сумма прошлого десятилетия (1988—1997) оценивается в 740 млрд. *USD*.

Если смотреть просто на цифры, то кажется: львиную долю из тех 300 млрд. *USD* военных расходов, которые сэкономил мир за десятилетие, обеспечили преимущественно страны бывшего Варшавского договора. А вот страны *NATO* не спешили разоружаться, в чем убеждает статистика прошлого года, зафиксировавшая снижение глобальных оборонительных расходов всего на 1%. Однако следует учесть и такой факт: в конце 80-х — начале 90-х гг. в посткоммунистических странах денег не было ни на что, в том числе и на оборону. А в западных государствах пошел процесс реструктуризации вооруженных сил: став меньше, они стали стоить дороже.

В прошлом году США израсходовали на оборону 260 млрд. (около 4% относительно ВВП), что составило 35% общемировых расходов. При этом США тратят на оборону впятеро больше, чем Япония, занимающая второе место в глобальном оборонительном рейтинге, и почти столько же, сколько остальные девять стран первой десятки вместе взятые. А вот в области военных исследований США тратят всемеро больше, нежели вторая по этому показателю Франция.

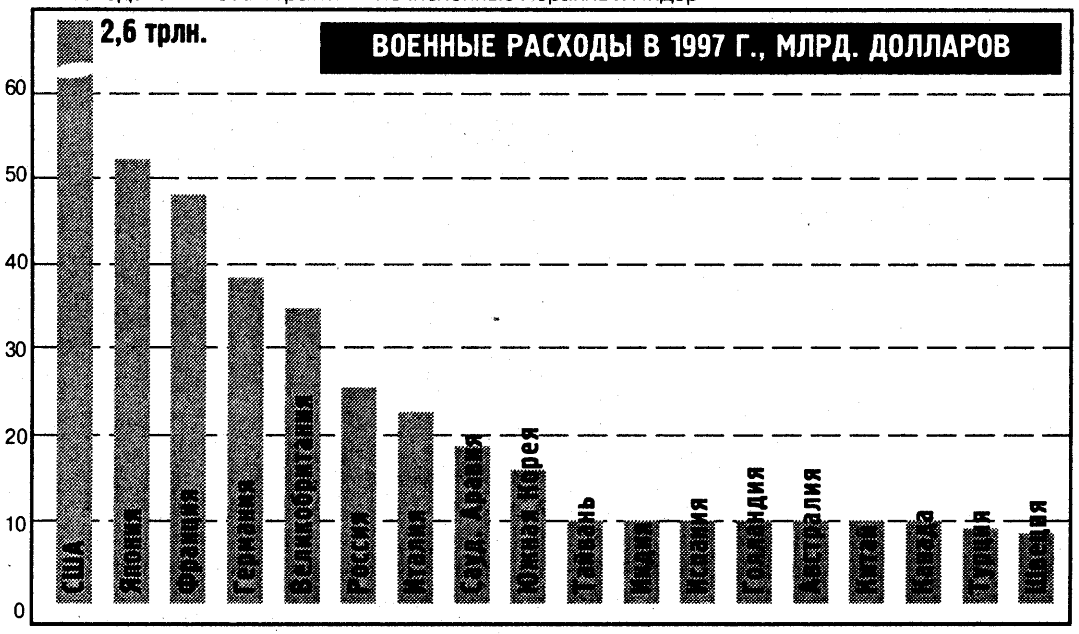
Нынешнее 6-е место России в глобальном рейтинге несколько удивляет — и настораживает. Неужели бедная Россия, со своими бесконечными проблемами в «гражданском» секторе и голодными солдатами, в состоянии поддерживать паритет в области оборонительных расходов с такими странами, как Италия и Саудовская Аравия?

Неожиданно скромное 17-е место с 10-миллиардными военными расходами занимает Китай, который опережают малочисленные Израиль и Нидерланды. Зато Индия поднялась в рейтинге за десятилетие с 17-го места на 12-е.

А теперь о соседях, стремящихся в *NATO*. Больше всех (не в абсолютных деньгах, а относительно национального богатства) тратит на оборону Литва — 1,5% ВВП, тогда как Латвия имеет показатель 0,7% ВВП, а Польша — 1,2%. Движение к *NATO* предусматривает в последующие годы наращивание военных расходов до 2% ВВП для всех новых кандидатов. Это больше, чем тратят сегодня на оборону Япония (1% ВВП) или Канада и Испания (1,8% ВВП).

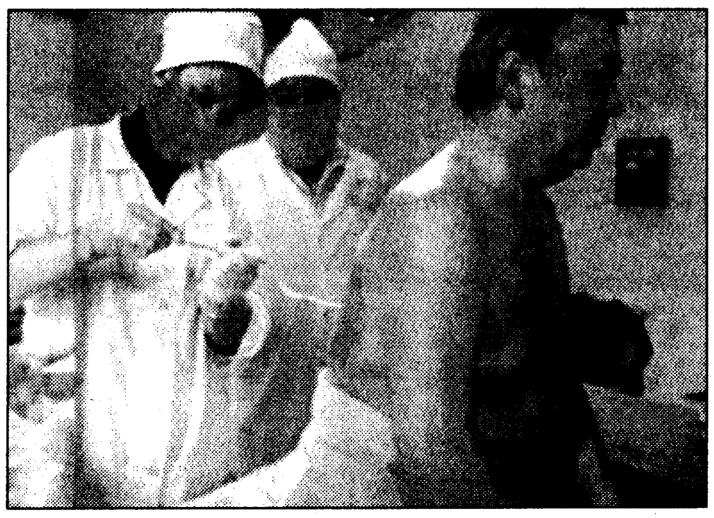
Беларусь в прошлом году израсходовала на цели обороны более 5,5 триллионов рублей, или 1,62% внутреннего валового продукта. Так что нам до натовских стандартов гораздо ближе, чем соседям. Может, вступим?

Олег БОЖКО

Медицина бесплатная и не очень

Трудно придумать нечто более леденящее кровь, чем ужасы платной медицины, которыми грозит нам затянувшееся пришествие капитализма. Правда, еще во времена Советского Союза бытовала поговорка, что «лечиться даром — даром лечиться». И все же страх того, что именно в тот момент, когда мы (или тем более наши близкие) сильнее всего будем нуждаться в квалифицированной медицинской помощи, нам в ней откажут потому, что у бесплатной «скорой» не окажется бензина, а у нас самих не хватит денег оплатить вызов платной неотложки, отравляет жизнь и тем, кто уже сталкивался с подобными проблемами, и тем, кто знает о них пока еще только понаслышке.

На снимке: в туберкулезном диспансере. Даже в странах с обязательным медицинским страхованием туберкулезных больных лечат бесплатно — это социально опасная болезнь.

Сотрудники английского журнала *The Economist*, естественно, пропагандой капиталистического образа жизни не занимались. Они лишь сравнивали эффективность различных систем здравоохранения, сложившихся в развитых капиталистических странах и отличающихся степенью бесплатной медицинской помощи.

Надежных критериев для сравнения эффективности именно систем здравоохранения в различных странах нет, так как продолжительность жизни и уровень детской смертности, которые наиболее часто используются для этих целей, сильно зависят от уровня жизни в целом, от способа питания, условий проживания, образа жизни и элементарной грамотности населения. И все же в США, которые в общей сложности тратят ровно втрое больше средств (как государственных, так и личных) на здравоохранение в пересчете на каждого гражданина, эти показатели ничем не отличаются от английских.

При этом именно Англия может похвастаться существованием Службы национального здравоохранения, которая была создана еще в 1948 году с целью предоставления всем жителям страны бесплатной и квалифицированной помощи. Тогда платным было предоставление совершенно исключительных медицинских услуг (типа косметических операций), но с недавних пор англичанам приходится доплачивать из своего кармана уже и в случае посещения дантиста, хотя и не всегда. Разволновавшихся по этому поводу англичан успокоили примером Швеции, в которой введение платы за посещение дантиста и окулиста привело к постепенному повышению процента людей со здоровыми зубами и глазами по сравнению с бесплатным периодом.

Вообще же за всю историю здравоохранения был проведен всего лишь один строго научный эксперимент по изучению зависимости между платностью медицинских услуг и состоянием здоровья пациентов. Достаточно большой группе американцев предложили несколько градаций участия в оплате медицинских услуг, от 0 до 95% их полной стоимости. Естественно, в группе были и бедные, и более чем обеспеченные люди. При этом ощутимое ухудшение состояния здоровья было зарегистрировано только у бедных пациентов, страдающих хроническими заболеваниями. В остальных же случаях количество посещений медучреждений существенно снижалось с повышением платы за медуслуги, но при этом ухудшения здоровья пациентов не наблюдалось. Зато выяснилось, что страны с преобладанием бесплатной системы здравоохранения в течение многих лет сталкиваются с проблемой существования многолетних очередей на госпитализацию.

Но и в этом случае миф о том, что выделение большего количества денег на здравоохранение поможет сократить подобные очереди, оказался несостоятельным. Это было продемонстрировано не только на примере самой Англии, но и при сравнении Англии с другими странами, выделяющими гораздо большие суммы на здравоохранение. И все же чем выше расходы правительства на здравоохранение, тем выше степень удовлетворенности жителей страны состоянием медицины.

Однако исследования показали, что сильно повышать государственные расходы на здравоохранение нецелесообразно (хотя большая часть налогоплательщиков именно в этом случае не возражает против повышения целевых налогов). В целом английские экономисты считают необходимым повышение расходов на здравоохранение хотя бы до 10% ВВП. Причем делать это наиболее разумно за счет повышения удельного веса частной страховой медицины, силами которой в Великобритании на данный момент оплачиваются всего лишь 10% всех расходов на здравоохранение.

У нас, конечно же, не Англия. Но практически каждый знает, что «за бесплатно» он в больнице получит только самую элементарную (или уж совсем неотложную) помощь — в том случае, если сумеет в ту больницу попасть. Так что, может, страховая медицина все же лучше?

В Балтии торгуют детьми

Малолетних детей из Балтийских стран иностранные туристы используют в секс-индустрии. Такую сенсационную новость сообщила шведская газета *Aftonbladet*. Полицейские чиновники Латвии информацию не опровергают.

Газета утверждает, что туристы из Германии и Скандинавских стран используют в сексуальных целях бездомных и нищих детей. Сообщение шокировало общественность во всем мире. Некоторые общественные организации, отстаивающие права детей, поспешили назвать Латвию, Литву и Эстонию новым Таиландом.

Комиссар по вопросам прав человека Оле Эсперсен призвал страны Балтии к немедленному действию. По его словам, секс-туризм здесь очень хорошо организован и приносит большую прибыль дельцам преступного мира. Борьба с беззаконием, по словам Эсперсена, возможна только в том случае, если в нее дружно включатся власти всех трех государств.

Бывший руководитель Полиции нравов (есть в Латвии и такая), а ныне главный инспектор Латвийского бюро по борьбе с наркотиками Айлоне Дарзниеце прокомментировала: *«То, о чем пишет западная пресса, — вполне возможно. Ведь у нас в Латвии не существует регламентации проституции, торговля телом не запрещена и не контролируется. Однако в проекте нового Уголовного закона есть пункты, предусматривающие определенные ограничения и контроль за проституцией. Детская проституция должна быть объявлена вне закона, а те, кто вовлекает детей в этот бизнес, — нести жесткое наказание».*

Мария МУЛЯВКО

Адамкус летает над нашей границей

К президенту Литвы поступили тревожные сигналы, будто бы в лесах республики хозяйничает топор браконьера, а с территории Беларуси тянутся тропы контрабандистов. Президент сел в вертолет и три часа изучал ситуацию с высоты птичьего полета, напомнив тем самым, что основным занятием его жизни была охрана окружающей среды, а теперь еще добавилась и охрана всего государства.

Пролетев на высоте 200-300 м, Валдас Адамкус вместе с министром окружающей среды инспектировал 6 районов — главным образом в зоне южной Литвы. Осмотрев леса, президент пришел к выводу, что особых оснований для тревоги по поводу рубки леса нет. Несколько участков, вызвавших подозрение, министр взял на карандаш и обещал разобраться. (Тем более что с вертолета не ясно: лесников это работа или браконьеров.) В целом же картина сверху выглядит вполне благополучно. Да и статистика это подтверждает: после 1995-1996 гг. положение с лесом пошло на поправку, рубка производится в пределах нормы, экспорт — нормальный (в прошлом году вывезено 760 тыс.т), законодательство согласуется со стандартами ЕС.

Тем не менее президент считает, что над будущим леса следует серьезно подумать. В настоящее время в частном секторе — около 10% лесных угодий, однако число частников растет, поскольку около 600 тыс. га леса запланировано вернуть в виде компенсации бывшим владельцам земли. Предполагается, что уже в ближайшие годы в частном владении окажется 40—45% леса.

Поэтому важно, в какие руки он попадет. Настораживает тот факт, что в основном лес берут горожане, которым не хочется возиться с землей: обладание лесом им представляется менее хлопотным. С такими мотивами трудно рассчитывать на рачительное хозяйствование. Отрицательным фактором является и то, что в лесном владении преобладают мелкие участки — по 2—3 га. Однако правительство уверено, что частные владельцы не только вырастят больше деревьев, но и помогут пограничникам и таможенникам оберегать рубежи государства.

А вчера из Финляндии в Вильнюс приехало двое офицеров высокого ранга. По заданию Евросоюза они будут проводить экспертизу литовско-белорусской границы и ход строительства пограничной инфраструктуры. Этот факт во многом объясняет, почему Адамкус самолично на вертолете отправился на осмотр кордонов. От заключения экспертов о состоянии границы во многом зависит, как скоро Литва станет членом Европейского Союза.

Владимир ТРОИЦКИЙ

Этот снимок литовско-белорусского пограничья был сделан фотокорреспондентом агентства ELTA, который сидел в вертолете рядом с президентом Адамкусом.

Цыганам заплатят

Швейцарский фонд помощи жертвам фашистского геноцида выделил 4 миллиона 800 тысяч марок в качестве компенсации для немецких цыган, подвергавшимся преследованиям нацистов.

Каждый из оставшихся в живых получит единоразовое пособие в размере двух с половиной тысяч немецких марок.

Agence France Press

Наш чалавек у Ганалулу

Уладзімір АРЛОЎ

Тых, хто называе А.Р.Лукашэнку першым законна абраным беларускім прэзідэнтам, можна абвінавацiць у пэўнай невялікай гістарычнай памылцы. Незалежна ад таго, вядома гэта Аляксандру Рыгоравічу альбо не, факт застаецца фактам: у нашай мінуўшчыне ўжо быў адзін не менш законна абраны прэзідэнт-беларус. Праўда, адразу ўдакладнім, што галасаваў за яго не тутэйшы электарат, а выбаршчыкі далёкіх Гавайскіх астравоў, якія, як вядома, цяпер з'яўляюцца адным са штатаў ЗША.

Звалі нашага героя Мікалаем Судзілоўскім, а з'явіцца на свет яму было наканавана ў 1850 годзе ў Магілёве. (Паралелі ў жыццёвых лёсах двух прэзідэнтаў пакінем на сумленні ў вялікай фантазёркі — музы Кліо: тым больш, што іх не так ужо і багата.)

Праз усю Еўропу

Абодва дыпломы аб вышэйшай адукацыі, як вядома, былі атрыманыя першай асобай нашай дзяржавы ў радыусе нейкай сотні кіламетраў ад роднай александрыйскай хаты. А Мікола Судзілоўскі пасля магілёўскай гімназіі паспеў павучыцца на юрыдычным факультэце Пецярбургскага імператарскага універсітэта, потым штудзіраваў медыцыну ў Кіеве, а дыплом атрымаў ужо ў Бухарэсце. У Кіеве наш герой звязаўся з народнікамі і нават з'ездзіў адтуль у Швейцарыю, каб пазнаёміцца са знакамітымі рэвалюцыянерамі-эмігрантамі М.Бакуніным і П.Лаўровым. (Стыпендыі за праклятым царскім часам плацілі крыху большыя, чым цяпер, ды і з візамі для студэнтаў было значна прасцей.)

На піва з Марксам

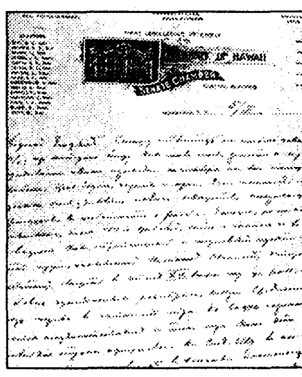
Узімку 1874 года апантанага рэвалюцыйнымі ідэямі Судзілоўскага ўжо можна сустрэць сярод сялянаў Херсонскай губерні. Агітацыю за свабодную будучыню, якая чакала Расію пасля вызвалення ад царскага самаўладдзя, малады рэвалюцыянер працягваў у вёсках пад Самараю. Зрэшты, мясцовыя жыхары глядзелі на агітатара з недаверам і былі схільныя дзяліцца сваімі сумненнямі з паліцыяй. У выніку з Паволжа Судзілоўскі мусіў уцякаць, выдаючы сябе за нямецкага каланіста, які дрэнна гаворыць па-расійску.

Працоўным Лондана, дзе ён неўзабаве апынуўся, мэты «Народнай волі» былі не надта блізкія, і нядаўні студэнт вырашыў, што больш карысна зможа бавіць час, бліжэй пазнаёміўшыся з самімі Марксам і Энгельсам. Класікі прынялі беларуса гасцінна, але, як сведчаць дакументы, падчас супольнага наведвання лонданскіх пабаў досыць моцна ўсыпалі яму за недаацэнку лозунга незалежнасці Польшчы.

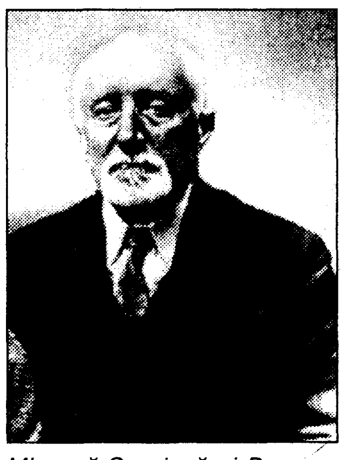
Далей падзеі разгортваліся так, нібыта наш суайчыннік і сапраўды вырашыў пакlapaціцца пра крутыя сюжэты для сваіх будучых біёграфаў і аўтараў гістарычных паэмаў і аповесцяў.

Доктар гандлюе зброяй

У Бухарэсце ён піша доктарскую дысертацыю ў галіне хірургіі і набывае псеўданім-прозвішча Русель, што ў перакладзе значыць проста «рускі». Адначасова з медыцынскімі штудыямі Судзілоўскі займаецца пастаўкамі зброі балгарскім паўстанцам Хрыста Боцева і спрабуе неяк залагодзіць свае даволі вострыя дачыненні з румынскай паліцыяй. Аднак падрыхтоўка ў адной з бухарэсцкіх рэстарацыяў банкета ў гонар дзесяцігоддзя Парыжскай камуны — не самы лепшы сродак здабыць прыхільнасць жандарскіх чыноў. Судзілоўскага чакаюць Стамбул, Плоўдзіў і, нарэшце, — Амерыка, Сан-Францыска.

Ліст М.Судзілоўскага на бланку сената Гавайскіх астравоў. 1901 г.

Мікалай Судзілоўскі-Русель.

У Злучаных Штатах доктар Русель выславіўся не толькі тым, што вылечыў сотні безнадзейных хворых, але і тым, што падаў у суд на праваслаўнага епіскапа Алеуцкага і Аляскінскага Уладзіміра, абвінавачваючы таго ў карупцыі і амаральнасці.

Незалежнік

Праз колькі гадоў няўрымслівая натура прыводзіць эмігранта на Гавайскія астравы. Напрыканцы XIX стагоддзя ЗША захапілі іх і абвясцілі часткаю сваёй тэрыторыі. Русель падтрымлівае прыхільнікаў суверэнітэту і робіцца лідэрам створанай ім жа партыі незалежных. Аўтарытэт у «добрага доктара», як яго называюць удзячныя тубыльцы, настолькі вялікі, што беларуса выбіраюць спачатку сенатарам, а ўслед за гэтым і прэзідэнтам мясцовага сената. І ў сталіцы — Ганалулу, — і на ўсіх Гаваях няма на той час асобы больш вядомай і папулярнай за Міколу Судзілоўскага.

Зорны час колішняга магілёўскага гімназіста, на жаль, быў нядоўгім. Пачаліся інтрыгі ўчарашніх паплечнікаў у выбарчай кампаніі, а магутны сусед з зорна-паласатым сцягам адразу даў зразумець, што ніякіх незалежных Гаваяў у прыродзе быць не павінна. На памяць пра абвешчаныя прэзідэнтам шырокія рэформы грамадзянам былых незалежных астравоў засталася толькі паспяхова рэфармаваная Судзілоўскім санітарная служба.

Уваскрасенне нябожчыка

Расійска-японская вайна прывяла адставонага прэзідэнта ў краіну ранішняга сонца. Не разменьваючыся на дробязі, ён ставіць перад сабой мэту сфармаваць з палонных расійскіх салдатаў рэвалюцыйную армію, высадзіцца з ёю ва Уладзівастоку і па Транссібірскай магістралі рушыць на Маскву і Пецярбург.

Японскім уладам гэтыя планы чамусьці не падабаюцца, а амерыканцы пазбаўляюць доктара Руселя пашпарта і забараняюць уезд на Гаваі.

У сітуацыі абмежаванага манеўра Судзілоўскі спыняе свой выбар на Філіпінах. Тым самым часам у пецярбургскіх «Биржевых ведомостях» з'яўляецца паведамленне пра ягоную смерць. «Зачем искать героев на Западе?» — пытаецца аўтар некралога і замілавана характарызуе заслугі «почившего в бозе»: *«Врач, плантатор, путешественник, лингвист, владевший в совершенстве более чем десятком языков, оратор и проповедник гуманизма, президент Гавайского сената...»* Пятнаццаць некралогаў публікуе замежная прэса. А праз некалькі тыдняў тыя ж выданні мусяць змясціць ліст «нябожчыка» аб тым, што чуткі пра яго сканание крыху перабольшаны і што ён збіраецца жыць, прынамсі, да ста гадоў.

Вандроўны жабрак

Доктар Русель памыліўся роўна на два дзесяцігоддзі. Мудра адмовіўшыся ад настойлівых прапаноў новых бальшавіцкіх уладаў вярнуцца на радзіму, сябра Амерыканскай асацыяцыі генетыкаў і Нацыянальнага геаграфічнага таварыства, аўтар грунтоўных працаў па медыцыне, хіміі, геаграфіі, сацыялогіі і філасофіі, М.Судзілоўскі памёр на васьмідзесятым годзе жыцця ў правінцыйным кітайскім Цяньцзіні.

Паводле запавету, дачка доктара Руселя Флора сама падпаліла пахавальнае вогнішча, а ў паперах у нябожчыка знайшлі ўласнаручна падрыхтаваную ім эпітафію: *Hic jacet Lumpatius Vagabundus*, што ў перакладзе з лаціны значыць: «Сюды кінуты вандроўны жабрак».

Нягледзячы на сціплы надмагільны надпіс, Міколу Судзілоўскаму прысвечаныя дзесяткі апублікаваных у розных краінах нарысаў, артыкулаў і кніг, у тым ліку і двухтомная манаграфія ў Японіі. Беларуская літаратура налічвае ўжо больш за дзесяць празаічных і паэтычных твораў, героем якіх з'яўляецца колішні прэзідэнт Гаваяў. Якіх-небудзь аналогіяў з жыццёвым лёсам прэзідэнта Беларусі ў іх не выяўлена.

Даты і лёсы

14 жніўня

1893. У Францыі пачалі выдаваць першыя ў свеце пасведчанні на дазвол кіраваць аўтамабілем і таблічкі з рэгістрацыйным нумарам. Па традыцыі і на нашых вадзіцельскіх правах напісана па-французску — *Permis de Conduire*.

1908. На іпадроме ля англійскага г.Фолкстоўн адбыўся першы міжнародны конкурс прыгажосці (сярод жанчын, а не коней).

1945. Скончылася Другая сусветная вайна: капітулявала Японія. Але Дзень перамогі над Японіяй на Захадзе святкуюць 15 жніўня.

1958. У Чыкага памёр Эдвард Будзька — былы супрацоўнік віленскай «Нашай Нівы», а пасля выдавец пецярбургскай газеты «Дзянніца» (1916) і віленскай «Беларускай думкі» (1920). У 1917 г. заснаваў Будслаўскую беларускую гімназію.

1993. У Мінску была створаная Партыя аматараў піва, якая абвесціла сваімі мэтамі барацьбу за чысціню і якасць айчыннага піва, а таксама за дзяржаўную незалежнасць і нейтралітэт Беларусі.

15 жніўня

1771. Нарадзіўся шатландскі пісьменнік, класік жанру гістарычнага рамана сэр Вальтэр Скот.

1875. На амерыканскі штат Небраска напала найбуйнейшая з вядомых зграя саранчы, якая накрыла плошчу каля 257.000 кв.км. Падлічана, што агульная вага ненажэрных насякомых перавышала 25 млн. тон, а колькасць — 12,5 трлн.

1913. У Радашковічах у будынку пажарнай каманды трупа Ф.Ждановіча паставіла спектакль «Паўлінка». Прысутнічаў сам аўтар — Янка Купала.

1963. У Мінску адчыніўся Дом радыё — на вул.Чырвонай, 4.

1996. На каталіцкіх могілках у Магілёве адбылося асвячэнне першага храма пасля скасавання уніі ў 1839 г. грэка-каталіцкага храма ў Беларусі.

16 жніўня

1933. У Мінску былі арыштаваныя С.Рак-Міхайлоўскі, І.Дварчанін ды іншыя дзеячы Беларускай сацыял-рэвалюцыйнай Грамады — былыя дэпутаты Польскага сейма, што ўцяклі ад рэпрэсій у БССР. У Польшчы іх вінавацілі ў змове на карысць СССР, у Мінску ж абвінавацілі ў антысавецкай змове. Усяго па справе «Беларускага нацыянальнага цэнтра» былі арыштаваныя 97 чалавек, палову з іх расстралялі.

1941. Сталін выдаў Чырвонай Арміі загад № 270: чырвонаармейцаў, якія здаваліся ў палон, належала знішчаць, а іхнія сем'і пазбаўляліся дзяржаўнай дапамогі.

1943. На бок беларускіх партызанаў перайшла 1-я руская нацыянальная брыгада падпалкоўніка В.Гіль-Радзівонава (каля 2 тыс. чалавек, пераважна былых ваеннапалонных). Свой пераход на савецкі бок брыгада адзначыла разгромам нямецкіх гарнізонаў у Докшыцах і Крулеўшчыне.

1945. Савецкі ўрад перадаў Польшчы Беласточчыну ўзамен на згоду Вялікабрытаніі і ЗША на далучэнне часткі Усходняй Прусіі (цяпер Калінінградская вобласць) да Расіі.

1958. Нарадзілася вядомая амерыканская дзяячка шоу-бізнесу Мадона (Луіза Вераніка Чыконе).

17 жніўня

1896. У Англіі ўпершыню пад коламі аўтамабіля загінуў чалавек — місіс Брыджыт Дрыскал. Машына ехала з хуткасцю ўсяго каля 10 км/г, але кабета не саступіла дарогу.

1988. СССР і ЗША правялі супольныя выпрабаванні ядзернай зброі на палігоне ў штаце Невада.

Падрыхтаваў
Юрась БАРЫСЕВІЧ

Сто лепшых кніг XX стагоддзя

Апублікаваны спіс 100 лепшых літаратурных твораў нашага часу

Праўда, гаворка ідзе толькі пра кнігі, напісаныя на англійскай мове і выдадзеныя ў XX стагоддзі. Вядомае амерыканскае выдавецтва *Modern Library* запрасіла скласці спіс вядомых пісьменнікаў, літаратуразнаўцаў, гісторыкаў. Кожны з іх прапанаваў сваю «сотню», а потым быў сфармаваны канчатковы спіс. Па кожнай кандыдатуры на тое ці іншае месца ішло асобнае галасаванне.

Па аднадушным меркаванні членаў рэдакцыйнай калегіі, першае месца ў спісе заняў «Уліс» Джэймса Джойса. Другі радок атрымаў «Вялікі Гэтсбі» Ф.Скота Фіцджэральда, а на трэцім зноў аказаўся Джэймс Джойс з «Партрэтам мастака ў юнацтве». «Ла-літа» знакамітага рускага пісьменніка Уладзіміра Набокава, які з аднолькавым поспехам тварыў як па-руску, так і па-англійску, заняла чацвёртае месца ў гэтым прэстыжным спісе. Дарэчы, у яго ўвайшоў яшчэ адзін твор Набокава — «Бледны агонь», які апынуўся на 53-м радку.

Як вядома, большасць хіт-парадаў складаецца паводле дэмакратычнага прынцыпу: чым больш гледачоў, слухачоў, крытыкаў аддаюць перавагу таму ці іншаму твору — тым больш высокае месца ён займае. Таму літаратурны спіс выдавецтва *Modern Library*, складзены ўсяго дзесяткам хай сабе і вельмі паважаных экспертаў, імгненна выклікаў спрэчкі.

Сапраўды, хіба «Бывай, зброя!» Эрнэста Хемінгуэя (74-е месца) менш значнае для літаратуры, чым «1984» Джорджа Оруэла (13), «Амерыканская трагедыя» Тэадора Драйзера (16), «Бойня нумар пяць» Курта Вонегута (18), «Святло ў жніўні» Ўільяма Фолкнера (54) або «Над безданню ў жыце» Дж.Д.Сэлінджэра (64)?

«Мы імкнуліся адабраць кнігі, якія валодаюць вялікімі вартасцямі, праверання часам», — сказаў старшыня рэдакцыйнай калегіі выдавецтва, хаця прызнаў, што складанне спісу насіла ў многім адвольны характар. (Дарэчы, *Modern Library* — гэта аддзел гіганцкага выдавецкага дома *Random House*, а слова *random* азначае — выпадковы выбар.)

Аднак галоўная задача гэтага праекта, па словах старшыні рэдкалегіі, — *«падштурхнуць людзей да чытання кніг, якія яны абавязкова палюбяць»*. Што ж, у спісе сапраўды кнігі, якія нельга не палюбіць.

І.ПОЛАЦК

ЮБІЛЕЙ

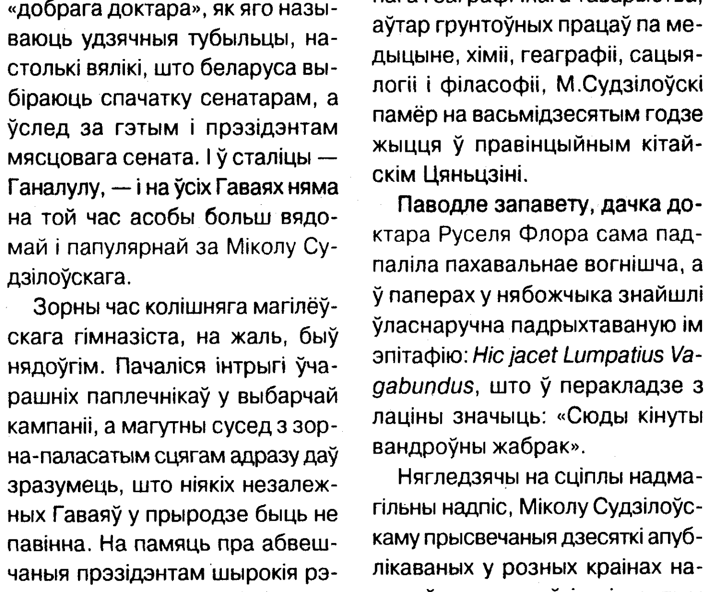
Светлы замак Гальшанскі

Помніку архітэктуры XVI-XVII стагоддзяў — манастырскаму комплексу ў Гальшанах споўнілася 380 гадоў.

У 1618 годзе падчас чарговай перабудовы будынка мясцовага касцёла францысканцаў — каталіцкага ордэна, манахі якога давалі зарок беднасці, — быў пабудаваны двухпавярховы жылы манастырскі корпус і каменная галерэя, якая злучала яго з касцёлам. Работы праводзіліся на сродкі вялікага гетмана літоўскага Паўла Сапегі, пазней пахаванага ў адной з капліц касцёла разам з трыма жонкамі. Храм вядомы сваім роспісам XVIII стагоддзя на сцяне алтара.

Пасля апошняй вайны ўвесь гэты помнік выкарыстоўваўся як гаспадарчыя памяшканні мясцовага калгаса. Нядаўна касцёл вернуты вернікам, а ў двухпавярховым будынку манастыра пасля рэстаўрацыі размясціўся філіял Нацыянальнага мастацкага музея Беларусі. Многія лічаць, што менавіта замак у Гальшанах натхніў Уладзіміра Караткевіча на напісанне славутага рамана «Чорны замак Альшанскі», аднак сам пісьменнік пры жыцці казаў, што гісторыя Гальшанаў дала яму толькі невялікую частку матэрыялаў для ўсяго твора.

380 гадоў — не самая круглая дата, але тым не менш гэта першае свята, якое адзначалася ўрачыста. У мінулыя выхадныя тут збіраўся фонд «Гальшанскі замак», спецыяльна створаны некалькі гадоў таму для аднаўлення помніка палацава-паркавай архітэктуры XVI-XVII стагоддзяў. У касцёле прайшла ўрачыстая

імша, а ў філіі Нацыянальнага мастацкага музея ў гонар свята адчынілася святочная выстава скульптуры і графікі. Каля сцен замка адбыўся рыцарскі турнір, на якім у гонар прыгожых дам гучалі вершы і песні, а таксама скрыжавалі свае клінкі рыцары.

Гальшанскі палац — адно з найбольш велічных збудаванняў старажытнай Беларусі. У свой час ён быў акружаны магутнымі валамі, бастыёнамі і абарончымі воднымі валамі. На жаль, палац да гэтага дня страціў свае галерэі, вежы, дэкаратыўныя элементы аздобы, кафляныя печы і каміны. Несумненна, што калі б гэта ўсё адрэстаўравалі, мястэчка Гальшаны Ашмянскага раёна стала б вядомым турыстычным цэнтрам Беларусі.

Марат ГАРАВЫ, Магдалена НЕПАКАЙ

ПАНЯДЗЕЛАК

17 жніўня

БТ
15.00, 18.00, 00.15 Новости. 15.15 Видеокурс французского языка. 15.45 «Девочка и океан». 16.10 Потребительская корзина. 16.25 Регион. 17.00 «Что было? Что есть? Что будет?» Д/ф. 17.35 Гости в дом. 18.20 «Блистательные Азераки». Х/ф. 19.10 Белорусский хит-парад. 19.20 «Сегодня с вами...» Белорусский военный прокурор, генерал-майор юстиции В.Любовицкий. 20.05 «Этьен. Возвращение». Д/ф. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.55 «Понедельник с «Христофором»». 22.15 «Дневные звезды». Х/ф. 23.45 Третий тайм.

ОРТ
17.00, 22.25 Новости. 17.20 «Роксолана — пленница султана». 18.00 Погода. 18.05 Час пик. 18.30 Угадай мелодию. 19.00 «Мы». 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время. 20.35 «Горец». 21.45 Хоккей. Кубок «Спартака-98». Звезды НХЛ — «Спартак» (Москва). 23.25 «Приключение дирижера». Х/ф. 01.15 Программа передач.

РОССИЯ
15.30 «Первые поцелуи». Х/ф. 16.00, 19.00, 23.00 Вести. 16.30 Осторожно, модерн! 16.55 Прогноз погоды. 17.00 «Вихрь цветов». Х/ф. 17.55 Любовь с первого взгляда. 18.25 «Марьина роща». 19.30 Подробности. 19.45 Сам себе режиссер. 20.20 «Нянька». Х/ф. 22.00 «Дживс и Вустер». Х/ф. 23.30 Дежурная часть. 23.45 Автошоу. 00.15 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
15.00, 17.00 Новости. 15.05 Мультфильмы. 15.55 «Лукоморье». 16.15 Люди в моде. 16.30 «Край вдохновения». Ч.1-я. (Тверь). 17.05 «2003». 17.10 «Сокровища Петербурга». 17.25 Вижу цель! 17.50 «Возвращение». 18.25 «Секрет актрисы». 19.05 Мультфильм. 19.20 Чудо-сказка. 19.30, 23.00 Новости культуры. 19.50 «Москва, улица Горького». Д/ф. 20.45 После новостей... 21.05 «Это сладкое слово — свобода!» Х/ф. 1-я с. 22.20 «Приношение Бунину». 23.20 Программа передач.

НТВ
15.00 Сегодня днем. 15.20 «Улица Сезам». 15.50 «Последнее лето детства». Х/ф. 17.05 Криминал. 17.15 Впрок. 17.25 Футбольный клуб. 18.00, 21.00 Сегодня вечером. 09.40 «Долина Теннеси». Х/ф. 20.40 «Куклы». 21.50 «Детектив Нэш Бриджес». 22.40 Сегодняччко. 23.15 «Байки из склепа».

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 «Каин XVIII». 10.35 «Не могу сказать «Прощай». 12.00 «Уснувший пассажир». 13.20 «Формула любви». 14.45, 19.10 КиНовости. 14.55, 17.00 «Азбука любви». 15.45 «Сильнее урагана». 17.50 «Если можешь, прости...» 19.20 «Под знаком Скорпиона». 20.25 «Чужая жена и муж под кроватью». 21.30 «Автопортрет неизвестного». 22.40 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35 «Пистолет». 4-я с. 10.15 «Шпионка». Д-17. 11.55, 18.05 Календарь «Мира кино». Роберт Де Ниро. 12.10, 20.10 КиНовости. 12.20 «Дикий Билл». Д-17. 13.55 «Девушка в моем супе». Д-13. 15.30 «Максимальный риск». Д-13. 17.10 «Конни». 6-я с. Д-17. 18.15 «Таксист». Д-17. 20.20 «Преодоление». Д-17. 21.45 «Потери любви». Д-13. 23.15 «Путешествие Августа Кинга». Д-17.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
06.00 Программа передач. 06.05, 13.30 Уроки настольного тенниса. 06.20, 11.10 Аэробика. 06.45 Большой ринг. 08.00, 11.00, 13.45, 20.00 Новости. 08.10 Шахматы. 08.40 «Рядом». 09.00 Автогонки мировой серии Fedex CART. 11.35 Баскетбол. Чемпионат WNBA. 13.05 Журнал ФИФА. 13.55 Хоккей. «Кубок Спартака-98». «АК Барс» — ЦСКА. 16.30 «Горячий песок». 16.55, 23.50 «Железный фактор». 17.25 Хоккей. «Кубок Спартака-98». «Звезды НХЛ» — «Спартак». 20.10 Программа передач. 20.15 Футбол. Чемпионат Германии. 21.15 Удивительные игры народов мира. 21.55 Футбол. Чемпионат Англии.

МУЗЫКА
07.00, 13.00, 19.00 Прогноз погоды. 07.05, 08.00, 10.00, 11.00, 13.05, 14.00, 16.00, 17.00, 19.05, 20.00, 22.00, 23.00 Русский час с «Виршами» от театра «Квартет И». 09.00 Жизнь за бугром. 12.00 «Терем-хит-парад». 15.00, 18.00, 21.00, 00.00 Музыка из-за бугра.

8-Й КАНАЛ
18.00 Программа К.Копланда. 18.30 «Пострелята». 18.45 «Скарлетт». Х/ф. 20.00 Аэробика. 20.30 Вечарніца. 20.45 «Глухомань». Х/ф. 22.25 Автомобили и запчасти. 22.30 «Убийство на улице Морг». Х/ф.

АЎТОРАК

18 жніўня

БТ
07.00 Доброе утро, Беларусь! 08.00, 13.00, 15.00, 18.00, 00.15 Новости. 08.15 «Сегодня с вами...» Белорусский военный прокурор, генерал-майор юстиции В.Любовицкий. 08.55 Потребительская корзина. 09.10 Телевиватор. 09.30 Сельчане. 09.55 Туробъектив. 10.20, 18.20 «Блистательные Азераки». 12.00 Бон тон. 12.25 Акколада. 13.15 «Машека». Спектакль. Ч.1-я. 14.35 «Макаенка, 9». 15.15 «Д'Артаньгав и три пса». 15.40 «Девочка и океан». 16.05 «Спектр. Галереи XX века». 16.30 Уроки Н.Новожиловой. 17.00 «Голуби, мои, вы милые...» Д/ф. 17.25 Многоголосие. 18.00 Новости (с сурдопереводом). 19.10 Белорусский хит-парад. 19.15 «Сегодня с вами...» Заслуженный мастер спорта по высшему пилотажу, абсолютная чемпионка мира В.Яикова. 19.50 «Зеркало вод». Д/ф. 20.05 Музыкальный салон с Э.Езерской. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.55 «Спикер-хата». 22.15 «Филиал». Х/ф. 23.55 Международные спортивные новости. 00.30 «Крок-шутка».

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.45 Новости. 08.15, 17.20 «Роксолана — пленница султана». 09.40 Смехопанорама. 10.20 Домашняя библиотека. 10.30, 18.30 Угадай мелодию. 11.15 «Вместе». 14.20 «Тин-Тин идет по следу». 14.55 Счастливый случай. 15.40 «Лето наших надежд». Х/ф. 16.10 ...До шестнадцати и старше. 16.30 Вокруг света. 18.00 Погода. 18.05 Час пик. 19.00 Тема. 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время. 20.35 «Аляска, сэр!». Х/ф. 22.40 Легкая атлетика. Чемпионат Европы. 23.55 Программа передач.

РОССИЯ
06.30, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести. 07.00, 23.30 Дежурная часть. 07.15 Мультфильмы. 08.10 Православный календарь. 08.15 Старая квартира. 09.10 «Санта-Барбара». 13.30 Мультфильмы. 14.00 «Позвоните Кузе!» 14.30 «Собачий мир». 15.00 «Башня». 15.30 «Первые поцелуи». 16.30 Осторожно, модерн! 16.55 Прогноз погоды. 17.00 «Вихрь цветов». 17.55 Кроссворд. 18.25 «Марьина роща». 19.30 Подробности. 19.45 «Добрый вечер». 20.20 «Искушение». Х/ф. 22.00 «Пси фактор». 23.45 Живая коллекция. 00.40 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
07.00 Программа передач. 07.05, 13.00, 19.30, 23.00 Новости культуры. 07.20 Погода. 07.25 «Козьма Прутков. Директор пробирной палатки». 08.45 «Сокровища Петербурга». 09.00, 11.00, 15.00, 17.00 Новости. 09.05 «Москва, улица Горького». Д/ф. 09.55 А.Кузнецов и его друзья. 10.20 «Тут шумят чужие города». 10.30 «Калахари — пустынный пейзаж». Д/ф. 11.05 Книжный кладезь. 11.20 Поклонникам Терпсихоры. 11.30 Программа передач. 11.35 Спектакль «Тени». Ч.2-я. 12.25 Зураб Соткилава представляет... 13.15 «Без визы». 13.25 «Секрет актрисы». 14.05 Я садовником родился... 14.20 Музыка из Петербурга. 15.05 Мультфильмы. 15.55 «Лукоморье». 16.15 «Времен связующая нить». 16.30 «Край вдохновения». Ч.2-я. 17.05 «2003». 17.10 Дом кино плюс. 17.50 Ноу-хау. 18.05 «Богема». 19.05 Н.Агнивцев. «Персианские мотивы». 19.15 Чудо-сказка. 19.50 «Лучшие дни нашей жизни». Д/ф. 20.45 После новостей... 21.05 «Это сладкое слово — свобода!» Х/ф. 2-я с. 22.05 Программа передач. 22.10 «Апокриф». 22.40 Джазофрения. 23.20 Программа передач.

НТВ
05.00, 09.00 Сегодня утром. 08.05, 21.50 «Детектив Нэш Бриджес». 09.15 «Чужой народ». Х/ф. 10.45 Мультфильм. 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем. 11.25 «Старый телевизор». 13.15 «Любовь и тайны Сансет Бич». 14.00 «Человек из Суэца». Х/ф. 15.20 «Улица Сезам». 15.50 Мультфильмы. 16.15 «Удивительные странствия Геракла». 17.05 Криминал. 17.15 Впрок. 17.25 «Криминальная Россия. Современные хроники». 18.00, 21.00 Сегодня вечером. 18.40 «Пираты». Х/ф. 22.40 Сегодняччко. 23.15 «Невинные ангелы». Х/ф.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00, 20.10 «Под знаком Скорпиона». 1-я и 2-я с. 10.10 «Если можешь, прости...» 11.30 «Чужая жена и муж под кроватью». 12.35 «Автопортрет неизвестного». 13.45, 17.50 КиНовости. 13.55, 17.00 «Азбука любви». 14.45 «Комиссар». 16.30 «Большая любовь Чередниченко Н.П.» 18.00 «Взлет». 2 серии. 21.10 «Мисс миллионерша». 22.40 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35, 17.00 «Конни». Д-17. 10.30 «Путешествие Августа Кинга». Д-17. 12.00, 19.40 КиНовости. 12.10 «Таксист». Д-17. 14.05 «Преодоление». Д-17. 15.25 «Потери любви». Д-13. 17.55 «Ночь над городом». Д-13. 19.50 «Странная жизнь». Д-13. 21.25 «Танец с незнакомцем». Д-17. 23.05 «Чужие похороны». Д-13.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
06.00 Программа передач. 06.05, 14.10 Уроки волейбола. 06.20, 14.10 Аэробика. 06.45 «Железный фактор». 07.15 Футбол. Чемпионат Германии. 08.15, 11.00, 14.00, 20.00, 23.00 Новости. 08.25 Хоккей. «Кубок Спартака-98». «Звезды НХЛ» — «Спартак». 11.35, 20.15 Футбол. Чемпионат Англии. 13.20 Триатлон. 14.25 Маунтинбайк. Кубок мира. 15.25 Кругосветная парусная гонка «Whitbread 97-98». 17.25 «Спорт и...» 17.45 Американский футбол. 20.10 Программа передач. 21.15 Парусный спорт. 22.15 Тайский бокс. 23.10 «Спорт и...» «23.30 Мировые рекорды в экстремальных видах спорт.

МУЗЫКА
07.00, 13.00, 19.00 Прогноз погоды. 07.05, 08.00, 10.00, 11.00, 13.05, 14.00, 16.00, 17.00, 19.05, 20.00, 22.00, 23.00 Русский час с «Виршами» от театра «Квартет И». 09.00, 15.00, 18.00, 21.00, 00.00 Музыка из-за бугра. 12.00 «Русский час» с гостем в студии.

8-Й КАНАЛ
18.00 Программа К.Копланда. 18.30 «Пострелята». 18.45 «Скарлетт». 20.00 Спутниковый телеканал «Альфа». 20.30 Вечарніца. 20.45 «Горец». 21.45 Музпарад. 22.00 «До и после».

СЕРАДА

19 жніўня

БТ
07.00 Доброе утро, Беларусь! 08.00, 13.00, 15.00, 18.00, 23.55 Новости. 08.15 «Сегодня с вами...» Заслуженный мастер спорта по высшему пилотажу, абсолютная чемпионка мира В.Яикова. 08.50 Потребительская корзина. 09.05 Премьера песни. 09.20 Мультфильм. 09.30 Навстречу. 09.50 Автопарк. 10.00 Многоголосие. 10.35, 18.20 «Блистательные Азераки». 11.25 Видимо-невидимо. 12.25 «А музыка звучит...» 13.15 «Машека». Спектакль. Ч.2-я. 14.10 Музыка без границ. 14.40 Параграф. 15.15 Видеокурс французского языка. 15.40 «Д'Артаньгав и три пса». 16.05 «Девочка и океан». 16.30 «Мы строим мост». 17.00 Монолог. 17.30 Судьба моя и надежда. 19.10 Слово Митрополита Филарета на праздник Преображения Господнего. 19.20 «Сегодня с вами...» Директор Республиканского центра технического творчества учащихся В.Цвирко. 19.55 Королевская охота. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.55 «Кинострушка». 22.15 «Прокаженная». Х/ф. 23.50 Белорусский хит-парад. 00.10 Темная комната.

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.40 Новости. 08.15, 17.20 «Роксолана — пленница султана». 09.00 Тема. 09.45 В мире животных. 10.20 Домашняя библиотека. 10.25 Джентльмен-шоу. 11.15 «Вместе». 14.20 «Тин-Тин идет по следу». 14.45 Классная компания. 15.15 Зов джунглей. 15.40 «Лето наших надежд». 16.10 ...До шестнадцати и старше. 16.30 Вокруг света. 18.00 Погода. 18.05 Час пик. 18.30 «Золотая лихорадка». 19.10 Человек и закон. 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время. 20.35 «Черный квадрат». 22.05 «Марихуана. Рейс с Байконура». Д/ф. 23.50 Программа передач.

РОССИЯ
06.30, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести. 07.00, 23.30 Дежурная часть. 07.15 Товары — почтой. 07.20 «Стронг» представляет. 07.24 На заметку. 07.25 «Каспер». 08.10 Православный календарь. 08.15 Старая квартира. 09.10 «Санта-Барбара». 13.30 Мультфильмы. 14.00 «Позвоните Кузе!» 14.30 «Собачий мир». 15.00 «Башня». 15.30 «Первые поцелуи». 16.30 Осторожно, модерн! 16.55 Прогноз погоды. 17.00 «Вихрь цветов». 17.55 Кроссворд. 18.25 «Марьина роща». 19.30 Подробности. 19.45 «Аншлаг». 20.20 «Мачеха». Х/ф. 22.00 «Агата Кристи. Пуаро». 23.45 Легкая атлетика. Чемпионат Европы. 00.45 Горячая десятка. 01.40 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
09.00, 11.00, 15.00, 17.00 Новости. 09.05 Погода. 09.10 «Лучшие дни нашей жизни». Д/ф. 10.00 «Звук моих шагов». 10.30 «Ваза — леса и равнины Камеруна». Д/ф. 11.05 «Времен связующая нить». 11.20 А.Пьяццоло (Аргентина). 11.30 Программа передач. 11.35 Спектакль «В Париже». 12.15 Образ жизни. 12.40 «Поклонникам Терпсихоры». 13.00, 19.30, 23.00 Новости культуры. 13.15 Вместе с Фафалей. 13.30 «Здесь осталась его душа». 14.05 «Россия православная». 14.30 «С потолка». 15.05 Мультфильмы. 15.50 «Лукоморье». 16.10 Академия спорта. 16.30 «Золотая карта России». 17.05 «2003». 17.10 «Театральная провинция?» 17.40 «Парижский журнал с писателем Б.Носиком». 18.10 Кто мы? 18.40 Вспоминая конкурс им.П.И.Чайковского. 19.10 Чудо-сказка. 19.50 Остров А.Сокурова. 20.45 После новостей... 21.05 «Дневник для моих детей». Х/ф. 22.45 На стихи А.Ахматовой. 23.20 Программа передач.

НТВ
05.00, 09.00 Сегодня утром. 08.05, 21.50 «Детектив Нэш Бриджес». 08.50 Мультфильм. 09.15 «Гол в Спасские ворота». Х/ф. 10.40 «Зайка-зазнайка». 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем. 11.20 «Злоключения». Х/ф. 12.40 «Приключения барона Мюнхгаузена». 13.15 «Любовь и тайны Сансет Бич». 14.00 «Человек из Суэца». 15.20 «Улица Сезам». 15.50 «Ну, погоди!», «Зарядка для хвоста». 16.15 «Удивительные странствия Геракла». 17.05 Криминал. 17.15 Впрок. 17.25 «Криминальная Россия. Современные хроники». 18.00, 21.00 Сегодня вечером. 18.40 «Возвращение розовой пантеры». Х/ф. 20.40 «Куклы». 22.40 Сегодняччко. 23.15 Намедни-91.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00, 20.15 «Под знаком Скорпиона». 10.00 «Взлет». 2 серии. 12.10 «Мисс миллионерша». 13.45, 17.00 «Азбука любви». 14.35 «Твой современник». 16.50, 17.45 КиНовости. 17.55 «Артистка из Грибова». 2 серии. 21.10 «Линия смерти». 22.45 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35, 17.05 «Конни». Д-17. 10.30 «Ночь над городом». Д-13. 12.15 «Танец с незнакомцем». Д-17. 13.55 «Чужие похороны». Д-13. 15.30 «Странная жизнь». Д-13. 18.00 «Джек-нож». Д-17. 19.45 КиНовости. 19.55 «Разбитые образы». Д-13. 21.30 «Человек-ребус». Д-17. 23.00 Фильм-загадка.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
06.00 Программа передач. 06.05, 13.30 Уроки бодибилдинга. 06.20, 11.10 Аэробика. 07.00 Футбол. Чемпионат Англии. 08.00, 11.00, 13.45, 20.00, 23.10 Новости. 08.10 Американский футбол. 10.25 Баскетбольное обозрение WNBA. 11.35 «Спорт и...» 12.00 Фестиваль горных фильмов «Этюды оптимизма». 12.30 Парусный спорт. 13.55 Хоккей. «Кубок Спартака-98». ЦСКА — «Металлург». 16.30 Звезды мирового спорта. 16.55, 23.20 «Горячий песок». 17.25 Хоккей. «Кубок Спартака-98». «Спартак» — сборная Норвегии. 20.10 Программа передач. 20.15 Боевые искусства. 21.55 Хроника автомобильных аварий. 23.20 «Горячий песок». Тележурнал.

МУЗЫКА
07.00, 13.00, 19.00 Прогноз погоды. 07.05, 08.00, 10.00, 11.00, 13.05, 14.00, 16.00, 17.00, 19.05, 20.00, 22.00, 23.00 Русский час с «Виршами» от театра «Квартет И». 09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.00 Музыка из-за бугра. 21.00 Жизнь за бугром.

8-Й КАНАЛ
18.00 Программа К.Копланда. 18.30 «Пострелята». 18.45 «Скарлетт». 20.00 Аэробика. 20.30 Вечарніца. 20.45 «Горец». 21.45 Формула безопасности. 22.15 «Разборка в Бронксе». Х/ф.

ЧАЦВЕР

20 жніўня

БТ
07.00 Доброе утро, Беларусь! 08.00, 13.00, 15.00, 18.00, 23.45 Новости. 08.15 «Сегодня с вами...» Директор Республиканского центра технического творчества учащихся В.Цвирко. 08.50 Потребительская корзина. 09.05 Усадьба. 09.30 Здоровье. 09.55 Мультфильмы. 10.30, 18.20 «Блистательные Азераки». 11.15 Королевская охота. 11.55 Гости в дом. 12.25 «Бархатный сезон». 13.15 «Три сестры». Фильм-спектакль. Ч.1-я. 14.30 «Тепло встреч». 15.10 «Д'Артаньгав и три пса». 15.35 «Девочка и океан». 16.00 Пограничье. 16.30 Родное слово. 17.00 «Карадаг — земля заповедная». Д/ф. 17.25 Концертный сезон. 19.10 Белорусский хит-парад. 19.15 «Сегодня с вами...» Президент Белорусского общества охраны животных «Ратаванне» Л.Атрашкевич. 19.55 Сделано в Беларуси. 20.15 Криминальная хроника. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.55 «Смеяться — не грех». 22.15 «Мечтать никогда не поздно». Х/ф. 00.00 «Крок». 00.30 Акколада.

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 00.55 Новости. 08.15, 17.20 «Роксолана — пленница султана». 09.00 Человек и закон. 09.35 Пока все дома. 10.20 Домашняя библиотека. 10.25, 18.30 «Эти забавные животные». 11.15 «Вместе». 14.20 «Невероятные приключения Джонни Квеста». 14.45 Классная компания. 15.10 Волшебный мир, или Синема. 15.40 «Лето наших надежд». 16.10 ...До шестнадцати и старше. 16.30 Вокруг света. 18.00 Погода. 18.05 Час пик. 19.00 «В поисках утраченного». 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время. 20.35 «Из жизни Федора Кузькина». 1-я и 2-я с. 23.50 Легкая атлетика. Чемпионат Европы. 01.05 Программа передач.

РОССИЯ
06.30, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести. 07.00, 23.30 Дежурная часть. 07.15 Товары — почтой. 07.20 «Стронг» представляет. 07.24 На заметку. 07.25 «Дюймовочка», «Кот в сапогах». 08.10 Православный календарь. 08.15 Старая квартира. 09.10 «Санта-Барбара». 13.30 Мультфильмы. 14.00 «Позвоните Кузе!» 14.25 Легкая атлетика. Чемпионат Европы. 15.00 «Башня». 15.30 «Первые поцелуи». 16.30 Осторожно, модерн! 16.55 Прогноз погоды. 17.09 «Вихрь цветов». 17.55 «Лабиринт». 18.25 «Марьина роща». 19.30 Подробности. 19.45 Маски-шоу. 20.35 «Две ночи с Клеопатрой». Х/ф. 22.00 «Приключения Шерлока Холмса». 23.45 Сиреневый туман. 00.25 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
07.00 Программа передач. 07.05, 13.00, 19.30, 23.00 Новости культуры. 07.20 Погода. 07.25 «Старое танго». 07.55 Парадоксы истории. 08.20 Спектакль «В Париже». 09.00, 11.00, 15.00, 17.00 Новости. 09.05 «Царская ложа». 09.30 Консилиум. 10.00 Московские пенаты. 10.30 «Корбетт. В поисках тигра». Д/ф. 11.05 В.А.Моцарт. «Квартет фа мажор». 11.15 Театр «Октаэдр». 11.30 Программа передач. 11.35 Бенефис Э.Грача. 12.20 В.Шукшин. «Миль пардон, мадам». 12.45 Гончар из деревни Распопово. 13.15 Вместе с Фафалей. 13.30 «Без визы». 13.40 «Магнификат». 14.10 Художник А.Поздеев. 15.05 Мультфильмы. 15.55 «Лукоморье». 16.15 «Посольские вечера». 17.05 «2003». 17.10 А.Аверченко. «Театральная болезнь». 17.25 Российский курьер. 18.05 «Зарубежное изобразительное искусство». 18.35, 19.50 «Избранное-2000». 19.10 Чудо-сказка. 20.45 После новостей... 21.05 «Дневник для моих любимых». Х/ф.

НТВ
05.00, 09.00 Сегодня утром. 08.05, 21.50 «Детектив Нэш Бриджес». 09.15 «Похищение чародея». Х/ф. 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем. 11.25 «Старый телевизор». 13.15 «Любовь и тайны Сансет Бич». 14.00 «Красавчик». Х/ф. 15.20 «Улица Сезам». 15.50 Мультфильмы. 16.15 «Удивительные странствия Геракла». 17.05 Криминал. 17.15 Впрок. 17.25 «Криминальная Россия. Современные хроники». 18.00, 21.00 Сегодня вечером. 18.40 «Коля». Х/ф. 20.40 «Куклы». 22.40 Сегодняччко. 23.15 «Серые цветы». Д/ф.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00, 19.35 «Под знаком Скорпиона». 10.00 «Артистка из Грибова». 2 серии. 12.15 «Линия смерти». 13.50, 17.00 «Азбука любви». 14.40 «Родина электричества». 15.15, 19.25 КиНовости. 15.25 «Гобсек». 17.50 «Дочки-матери». 20.35 «Ошибка Тони Вендиса». 2 серии. 22.40 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35, 17.00 «Конни». Д-17. 10.30 «Джек-нож». Д-17. 12.15 Фильм-загадка. 14.10 Страна на кинокарте мира: Польша. 15.15 КиНовости. 15.25 «Разбитые образы». Д-13. 17.55 На съемочной площадке фильма «Сказка Бронкса». 18.15 «Сказка Бронкса». Д-13. 20.15 «Из досье Джозефа Вамбо: правосудие одиночки». 21.45 «Надежда и слава». Д-13. 23.35 «Страйкер». Д-17.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
06.00 Программа передач. 06.05, 14.10 Уроки настольного тенниса. 06.20, 10.35 Аэробика. 06.45 Хоккей. «Кубок Спартака-98». «Спартак» — сборная Норвегии. 09.30 «Горячий песок». 10.00 «Путь к себе». 11.00, 14.00, 20.00, 23.00 Новости. 11.20 Боевые искусства. 13.30 Кругосветная парусная гонка «Whitbread 97-98». 14.25 Хоккей. «Кубок Спартака-98». «Звезды НХЛ» — сборная Норвегии. 17.00, 23.55 «Мир скорости». 17.25 Хоккей. «Кубок Спартака -98». «Ак Барс» — «Металлург». 20.10 Программа передач. 20.15 Конный спорт. 21.15 «Теннис АТР». 21.45 Международные соревнования «Мировой трофей Санкт-Петербург — Латина-1998» по латиноамериканским танцам среди профессионалов.

МУЗЫКА
07.00, 13.00, 19.00 Прогноз погоды. 07.05, 08.00, 10.00, 11.00, 13.05, 14.00, 16.00, 17.00, 19.05, 20.00, 22.00, 23.00 Русский час. 09.00 Жизнь за бугром. 10.45, 16.45, 22.45 Культурные новости. 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 00.00 Музыка из-за бугра.

8-Й КАНАЛ
18.00 Программа К.Копланда. 18.30 «Пострелята». 18.45 «Скарлетт». 20.00 Новости «К-видео». 20.30 Вечарніца. 20.45 «Горец». 21.45 Музпарад. 22.00 «Джек». Х/ф.

ПЯТНІЦА

21 жніўня

БТ
07.00 Доброе утро, Беларусь! 08.00, 13.00, 15.00, 18.48, 00.20 Новости. 08.15 «Сегодня с вами...» Президент Белорусского общества охраны животных «Ратаванне» Л.Атрашкевич. 08.50 Потребительская корзина. 09.05 «Переход». 09.30 «Судьба моя и надежда». 10.00 «Железная принцесса». Х/ф. 11.05 «Фауст». Фрагменты оперы. 11.50 «Интеграция — евространа». 12.25 «А музыка звучит...» 13.10 «Три сестры». Фильм-спектакль. Ч.2-я. 14.30 Окружающий мир. 15.15 Видеокурс французского языка. 15.40 «Девочка и океан». 16.05 Белорусский меридиан. 16.30 «Риск-версия». 17.00 Уроки Н.Новожиловой. 17.30 «Баллада о Свитязи». Д/ф. 17.55 Футбол. Чемпионат Беларуси. «Неман» (Гродно) — «БАТЭ» (Борисов). 19.55 Белорусский хит-парад. 20.00 «Сегодня с вами...» Заслуженный деятель искусств Беларуси художник З.Литвинова. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.55 «Банка комиксов». 22.15 «Тень поцелуя». Х/ф. 23.50 Бездельник. 00.35 Автопарк. 00.45 «Видеопроцесс».

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.45 Новости. 08.15, 17.20 «Роксолана — пленница султана». 09.05 Клуб путешественников. 09.55 Смак. 10.15 Домашняя библиотека. 10.25 Играй, гармонь любимая! 11.15 «Вместе». 14.20 «Раз, два — горе не беда!». Х/ф. 15.55 «Улица Сезам». 16.25 «Черданчок Фруттис». 18.05 Погода. 18.10 Здоровье. 18.45 Поле чудес. 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время. 20.40 «Ко мне, Мухтар!». Х/ф. 22.20 Взгляд. 23.05 Хоккей. Кубок «Спартака-98». Полуфинал. 00.40 «Между двух огней». Х/ф.

РОССИЯ
06.30, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести. 07.00, 23.30 Дежурная часть. 07.15 Товары — почтой. 07.20 Мир здоровья. 07.24 На заметку. 07.25 «Аленький цветочек», «Чемодан». 08.10 Православный календарь. 08.15 Старая квартира. 09.10 «Санта-Барбара». 10.29 Промо. 13.30 Мультфильмы. 14.00 «Позвоните Кузе!» 14.25 Легкая атлетика. Чемпионат Европы. 15.00 «Башня». 15.25, 01.25 Прогноз погоды. 15.30 «Первые поцелуи». 16.30 «Геркулес возвращается». Х/ф. 17.55 «У всех на устах». 18.25 «Марьина роща». 19.30 Подробности. 19.45 «Городок». 20.20 «Бриллиантовая рука». Х/ф. 22.05 Акуна Матата. 23.45 Легкая атлетика. Чемпионат Европы. 00.45 Закрытие Выборгского кинофестиваля «Окно в Европу».

КУЛЬТУРА
07.00 Программа передач. 07.05, 13.00, 19.30, 23.00 Новости культуры. 07.20 Погода. 07.25 Академия спорта. 07.45 «Театральная провинция?» 08.10 «Интермеццо в стиле оперетты». 09.00, 11.00, 15.00, 17.00 Новости. 09.05 Российский курьер. 09.45 «Петербургские портреты». 10.10 «Театр одного художника». 10.30 «Большой барьерный риф». Д/ф. 11.05 «Холодное железо». Х/ф. 11.30 Программа передач. 11.35 Дайте, дайте мне Раневскую. 12.25 Симфонические миниатюры. 12.40 «Время, портреты, судьбы». 13.15 Вместе с Фафалей. 13.30 По фрак-туре. 13.55 Концерт оркестра «Филармония наций». 14.35 Кредо. 14.50 «Тут шумят чужие города». 15.05 Мультфильмы. 15.50 «Лукоморье». 16.10 «Русская усадьба». 16.40 Мы были. 17.05 «2003». 17.10 Формат. 17.25 Боярский двор. 17.55 Кто мы? 18.20 «Рожденный в праздник». 19.15 Чудо-сказка. 19.50 К 30-летию событий в Чехословакии. 20.45 После новостей... 21.05 «Дневник для моих родителей». Х/ф. 23.20 Программа передач.

НТВ
05.00, 09.00 Сегодня утром. 08.25 «Русский век». 09.15 «Ключи от форта Байяр». 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем. 11.25 «Старый телевизор». 13.15 «Любовь и тайны Сансет Бич». 14.00 «Красавчик». 15.20 Договоры. 15.50 Мультфильмы. 16.15 «Удивительные странствия Геракла». 17.05 Криминал. 17.15 Впрок. 17.25 Футбольный клуб. 18.00, 21.00 Сегодня вечером. 18.40 «Старики-разбойники». Х/ф. 21.30 «Носферату — призрак ночи». Х/ф. 23.25 «Империя страсти». 00.05 «Сумерки».

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 «Под знаком Скорпиона». 10.05 «Дочки-матери». 11.40 «Ошибка Тони Вендиса». 2 серии. 13.50, 17.00 «Азбука любви». 14.40 «Фотограф». 14.50, 19.05 КиНовости. 15.00 «Шумный день». 16.35 «Испытатель». 17.50 «Случайные пассажиры». 19.15 «Бриллиантовая рука». 20.50 «Интервью. 21.10 «Отель «Эдем». 22.45 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35 «Конни». Д-17. 10.30, 19.55 КиНовости. 10.40 «Страйкер». Д-17. 12.05 «Надежда и слава». Д-13. 13.55 «Сказка Бронкса». Д-13. 15.55 «Чемпионы: история любви». Д-13. 17.35 «Хорошие парни». Д-17. 20.05 «Мошенники». Д-17. 21.35 «На исходе дня». Д-13. 23.45 «Ночное дежурство». Д-17.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
06.00 Программа передач. 06.05, 13.30 Уроки шахмат. 06.20, 11.10 Аэробика. 06.45 Хоккей. «Кубок Спартака-98». «Ак Барс» — «Металлург». 09.30 Конный спорт. 10.30 «Теннис АТР». 11.00, 13.45, 20.00, 22.50 Новости. 11.35 «Спортивные танцы». 12.45, 20.10 Тайский бокс. 13.55, 17.25 Хоккей. «Кубок Спартака-98». Полуфинал. 16.30, 23.00 Автоспорт. 20.10 Программа передач. 20.55 Футбол. Чемпионат Германии.

МУЗЫКА
07.00, 13.00, 19.00 Прогноз погоды. 07.05, 08.00, 10.00, 11.00, 19.05, 20.00, 22.00, 23.00 Русский час. 09.00, 12.00, 21.00, 00.00 Музыка из-за бугра. 10.45, 16.45, 22.45 Культурные новости. 13.05, 14.00, 15.00, 16.00 Час с vj Юлией Михайловой. 17.00 «Русский час» с гостем в студии. 18.00 «Терем-хит-парад».

8-Й КАНАЛ
18.00 Программа К.Копланда. 18.30 «Пострелята». 18.45 «Скарлетт». 20.00 Аэробика. 20.30 Вечарніца. 20.40 «Горец». 21.40 Отдых и туризм. 21.45 «Водный мир». Х/ф.

Большой контрабандный спиртопровод

По трубам, оказывается, из страны в страну качают не только нефть и газ. Полиция обнаружила недавно трубу, по которой из Латвии в Литву перегоняли контрабандный спирт.

Пластмассовая труба длиной в 3 километра и диаметром в 5 см соединила две усадьбы, находящиеся по разные стороны границы. Мощность трубы, закопанной на глубину 30 см — 600-800 литров спирта в час.

Труба привела в усадьбу бывшего служащего литовской пограничной полиции, уволенного за служебные нарушения. Под стогом сена обнаружен металлический резервуар емкостью 12 тысяч литров, в систему были включены три современных компрессора. Аналогичная установка имелась и на латвийской территории.

По мнению полиции, весь этот спиртопровод (стоимость которого, кстати, оценивается в десятки тысяч долларов) принадлежал преступным группировкам Каунаса.

Жанна СКРИПОВА

Очень полезные памятники

Как почтить память покойного? Поставить надгробие, памятник, обелиск? Назвать его именем город? В Англии уже много десятилетий существует обычай ставить в память усопших обычные скамейки.

Представьте, гуляете вы по парку, пишет газета *Times*, утомились, присели отдохнуть. Оглянулись, а скамейка, оказывается, воздвигнута здесь в честь какого-нибудь покойного Джона Смита. Даже если вы не были знакомы с господином Смитом, все равно подумаете о нем с благодарностью.

Недостатка в покойниках в Лондоне нет. Зато есть где посидеть. Славная традиция не уходит, наоборот — лавочки начинают появляться просто на улицах. У тех, кому нравится идея оставить согражданам простую, но удобную скамейку, есть один секрет: чтобы быть полезным, необязательно быть покойником. Так у пруда в Хемпстеде красуется, например, лавочка с такими словами: «В честь Альберта Томаса-Смита, который вполне жив и здоров».

В Америке откроют музей секса

В Нью-Йорке, городе, где есть практически все, к осени будет и музей секса.

Сбором средств занимается известный предприниматель Дэниел Глюк, а формировать экспозицию поручено неформальной художнице Элисон Меддекс, чьи творческие интересы сосредоточены в основном в области «фаллического» искусства. В музее, который скорее всего откроется на Манхэттене, по словам его идеологов, не будет места для порнографии. Секс и сексуальность здесь должны рассматриваться в самом высоком смысле, во взаимоотношении и взаимовлиянии с такими сторонами жизни, как здоровье, наука, философия, религия, политика и даже война. Создатели уверены, что у них не будет трудностей со сбором коллекции. Для этого они намерены сотрудничать с обычными историческими и художественными музеями, многие из которых имеют в своих запасниках весьма откровенные произведения разных эпох, но не решаются их выставлять.

Михаил ГРИГОРЬЕВ

Незваные гости на вашей кухне

Если сейчас вы сидите (или работате, т.е. занимаетесь хозяйством) на кухне, где одновременно включены электроплита, холодильник, микроволновая печь СВЧ, телевизор и другие домашние помощники — значит, вы не одиноки в своей квартире. Включив кнопку, вы приводите домой незваных гостей — электромагнитные волны.

В холодильнике, стиральной машине, пылесосе, кухонном комбайне источником электромагнитных волн служит работающий двигатель. В электроплите — нагревательные элементы. В СВЧ-печи — магнитрон (излучатель). В телевизоре — кинескоп. Даже простейший электрический адаптер, который используется, чтобы понизить напряжение с 220 В до 6 В, излучает электромагнитные волны — ведь в нем находится трансформатор.

Поле вредит

Человек не способен распознать присутствие электромагнитного поля. Однако наука установила, что электромагнитные поля обладают биологическим действием на живые организмы. Более точно — тепловым и информационным. Под последним подразумевается негативное воздействие на нервную систему.

При малой интенсивности электромагнитного поля первой чувствует «врага» именно нервная система. Впрочем, при непродолжительном действии поля (до 20 минут) возбуждение нервной системы взрослого человека зафиксируют лишь приборы, а сами вы ничего не заметите. Организм самостоятельно компенсирует неблагоприятное внешнее воздействие.

Зато более мощные поля или их продолжительное воздействие способны привести к патологическим изменениям в организме. Появляются слабость, повышенная утомляемость, головокружение, снижение иммунитета. У детей повышается вероятность самых различных заболеваний. Чтобы этого не произошло, установлены предельно допустимые нормы электромагнитного излучения. Например, у работающего компьютера обычных (самых распространенных) медификаций можно проводить не более 6 часов в день. А вот долго гулять, а тем более строить дачу под высоковольтной линией электропередач не пожелаем даже нашим врагам.

Какая техника хуже всего?

На первом месте по излучению — СВЧ-печь, то есть микроволновая. Нет сомнения — это очень удобный в быту предмет, но вместе с тем и небезопасный, особенно печи старого поколения.

Второе место у конфорочных электрических плит. Среднестатистический телевизор, который большинство людей давно считает вредным источником облучения, в два раза более безопасен. Почти столько же излучения, как телевизор, дает пылесос и люминесцентная лампа. Заметьте, что холодильник с системой «без инея» создает гораздо более сильное магнитное поле, чем обычный. Зато стиральная машина и утюг оказались самыми «законопослушными» — их поле не превышает безопасного уровня даже при многочасовом использовании.

Кухня — место, где семья проводит больше всего времени. На этом снимке видно пять источников излучения: печь СВЧ, радиотелефон, утюг, телевизор и видеокамера. А ведь наверняка есть еще плита, холодильник...

Будь рассудителен

Не торопитесь после чтения этой статьи немедленно избавляться от ваших домашних помощников. Они могут еще долго послужить вам без ущерба для здоровья. Для этого вам нужно усвоить несколько правил.

Из школьного курса физики известно, что величина магнитного поля с расстоянием уменьшается. Для нашего случая это означает, что даже «страшная» СВЧ-печь на расстоянии 1,2—1,5 метра совершенно безопасна. Работающий телевизор становится безвредным (для взрослого) с 1,2 метра. Для других приборов типа холодильника безопасное расстояние составляет около 1 метра.

Постарайтесь не пользоваться всей техникой одновременно, чтобы поля не складывались. Если же размеры вашей кухни не позволяют находиться на безопасном расстоянии — по возможности проводите вблизи работающих приборов не более 20 минут подряд. Детям, старикам и беременным лучше уйти из кухни.

Если вы думаете, что производители бытовых приборов собираются и дальше зарабатывать деньги, не считаясь со здоровьем покупателей, — вы ошибаетесь. Например, электромагнитное излучение современных компьютеров на 3-4 порядка ниже (то есть в 10.000 раз, как вам ни покажется это странным), чем у моделей 1990 года. Большие телевизоры с экраном 72 и более сантиметров «фонят» меньше 37-сантиметровых, поскольку в них установлены катушки с компенсацией магнитного поля. В самых последних моделях сотовых телефонов удалось понизить мощность излучения без потери чувствительности.

Ладно, все перечисленные только что вещи — из области скорее роскоши, чем острой необходимости. Но знайте, что стеклокерамическая плита выдает излучения в десятки тысяч раз меньше, чем обычная — с металлическими нагревательными элементами. Почувствовать разницу вы не можете, но она есть.

Евгения ВАСИЛЬЕВА

СУБОТА 22 жніўня

БТ
07.00 Доброе утро, Беларусь! **08.00, 15.00** Новости. **08.20** «Четыре танкиста и собака». **09.15** «Я рисую». **09.35** Здоровье. **10.05** Сущность. **10.35** Телевизионный Дом кино. **11.05** «Все нормально, мама!» **11.40** Око. **12.00** Вершина мира. **12.25** Сделано в Беларуси. **12.45** «Гори, гори, моя звезда». Х/ф. **14.20** Телеспорт. **15.15** «Между прошлым и будущим». **15.45** «Память, будто звезду, зажги...» **16.20** «Древо жизни». **16.45** Поэтические новеллы А.Мицкевича. **17.10** «Большой лес». Д/ф. **17.40** «Это моя работа». **18.15** «Бесконечная история». Х/ф. **19.45** Из достоверных источников. **20.05** «Карамболь». **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.50** «Паспорт». Х/ф. **23.30** Белорусский хит-парад. **23.45** Третий тайм. **00.05** Видимо-невидимо.

ОРТ
07.00 «Эскадрон гусар летучих». **1**-я с. **08.30** Мультфильм. **08.45** Слово пастыря. **09.00, 14.00, 16.50** Новости. **09.10** Домашняя библиотека. **09.30** «Утренняя почта». **10.05** «Каламбур». **10.40** Смак. **11.00** Возвращение Третьяковки. **11.35** «Овертайм». Х/ф. **12.30** «Горожане». Х/ф. **13.55, 02.05** Программа передач. **14.20** «Цивилизация». **14.50** В мире животных. **15.30** «Кот в сапогах». **15.55** Футбол. Чемпионат России. «Спартак» — «Крылья Советов». **17.50** Погода. **17.55** «Большая перемена». **3**-я с. **19.10** Джентльмен-шоу. **19.45** Спокойной ночи, малыши! **20.00** Время. **20.40** «КВН-98». **22.55** Легкая атлетика. Чемпионат Европы. **00.00** «Приманка». Х/ф.

РОССИЯ
07.00, 15.30 Легкая атлетика. Пляжный волейбол. **08.30** «Лабиринт». **09.00** Доброе утро, страна! **09.45** Кроссворд. **10.10** Почта РТР. **10.40** Любовь с первого взгляда. **11.05** Подиум д'арт. **11.30** «Домашний очаг». **12.00** «Неделя в Санта-Барбаре». **13.00, 19.00** Вести. **13.30** Люди и деньги. **14.00** Федерация. **15.00** «Башня». **15.25** Прогноз погоды. **17.55** Моя семья. **19.30** «Любовь с привилегиями». Х/ф. **21.50** Звезды XXI века. **23.10** «Слезы Святого Петра». Х/ф. **00.55** Адамово яблоко. **01.20** Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
09.00 Программа передач. **09.05** Погода. **09.10** «Читая Библию». **09.20** «Незнакомый и удивительный мир». Д/ф. **09.50** «Луна». Д/ф. **10.50** «Наобум». **11.20** «Тридцать девять ступеней». Х/ф. **12.45** Ортодокс. **13.00, 21.00** Новости культуры. **13.15** Петербургский гурмэ. **13.30** Спектакль «День рождения Паганеля». **14.15** Лики истории. **14.45** Балет Мариинского театра в Смольном соборе. **15.00** Волшебный чемодан. **15.15** «Поэт в России больше, чем поэт». **15.40** «Кто там...» **16.10** «Вспышка». **16.30** «Личное дело». **17.00** Новости. **17.05** «**2003**». **17.15** Блеф-клуб. **17.50** «Осенние портреты». **18.20** Культура вне границ. **19.00** Мультфильм. **19.15** Чудо-сказка. **19.30** «Искусство зоны». Д/ф. **20.30** «Кумиры». **21.20** Программа передач. **21.25** Ф.Шуберт. Трио № **2**. **21.50** «Мадо, до востребования». Х/ф.

НТВ
07.00 «Старики-разбойники». Х/ф. **08.30** «Супермен». **09.00** Сегодня утром. **09.10** «Чистосердечное признание». **09.30** «Пойми меня». **10.00** «Магические приключения». Х/ф. **10.45** От «Винта»! **11.00, 15.00** Сегодня днем. **11.25** «Труффальдино из Бергамо». **1**-я и **2**-я с. **13.40** Мультфильм. **14.00** Свадьба. **14.30** Своя игра. **15.15** Суд идет. **16.15** «Полицейская академия». **17.00** Дог-шоу. **17.30** Герой дня без галстука. **18.00, 21.00** Сегодня вечером. **18.45** «Мы из джаза». Х/ф. **20.45** Куклы. **21.35** «Бабник». Х/ф. **22.50** «Империя страсти». **23.30** «Футбольный клуб представляет чемпионат России».

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 «Удивительные приключения Дениса Кораблева». **2** серии. **11.10** «Случайные пассажиры». **12.25** «Бриллиантовая рука». **14.00** «Вам и не снилось...» **15.30** «Пес Барбос и необычный кросс». **15.40** «На острие меча». **17.00** «Кубанские казаки». **18.45** «Чайковский». **2** серии. **21.15** «Ниагара». **22.45** Завтра в программе.
МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. **09.35** «Хорошие парни». Д-**17**. **11.55** «Чемпионы: история любви». Д-**13**. **13.35** «На исходе дня». Д-**13**. **15.45** «Мошенники». Д-**17**. **17.20** «Пистолет». Д-**17**. **18.05** «Спящие». Д-**17**. **20.30** «Знахарь». Д-**13**. **22.15** «Перекресток миров». Д-**13**. **23.45** «Салон Китти». Д-**17**.
СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
08.00, 11.00, 13.40, 19.50 Новости. **08.15** Аэробика. **08.40** Уроки волейбола. **08.55** Футбол. Чемпионат Германии. **11.15** Американский футбол. **13.55** Хоккей. «Кубок Спартака-**98**». **16.30** Большой ринг. **17.55** Футбол. Чемпионат России. «Ростсельмаш» — «Зенит». **20.05** Программа передач. **20.10** Роллер-шоу «Tatoo Roller in Line». **21.30** Баскетбольное обозрение WNBA. **22.05** Журнал ФИФА. **22.35** Спорт-коктейль. **23.05** Конный спорт.
МУЗЫКА
07.00, 13.00, 19.00 Прогноз погоды. **07.05, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 19.05, 20.00, 22.00, 23.00, 00.00** Русский час. **13.05** «По вашему велению». **14.00, 15.00, 16.00, 17.00** Час с vj Никадимовым. **18.00** «Рандеву со звездой».

8-Й КАНАЛ
15.00 Джойс Майер «Жизнь в слове». **15.30** «Гардемарины, вперед». **1**-я и **2**-я с. **18.00** Мультфильм. **19.30** Европейские видеоклипы. **20.00** «Кентервильское привидение». Х/ф. **21.30** Вечарніца. **21.45** Спутниковый канал «Альфа». **22.00** «Бурная река». Х/ф.

НЯДЗЕЛЯ 23 жніўня

БТ
07.00 Доброе утро, Беларусь! **08.00, 15.00** Новости. **08.15** «Четыре танкиста и собака». **09.15** «Все дело в шляпе». **09.40** Вас вызывает Спортландия. **10.30** Туробъектив. **10.55** «Все нормально, мама!» **10.30** Арсенал. **11.55** Белорусский дом. **12.25** Н.Томышева и ансамбль «Светлячок». **13.10** Мультфильм. **14.15** Олимп. **14.30** Сельчане. **15.20** Золотые ключи. **15.50** «Жизнь. Вдохновение. Судьба». **16.25** «Бандиты во времени». Х/ф. **18.20** Теленавигатор. **18.45** «Приглашение». **19.40** Колыбельная. **20.00** Резонанс. **20.50** Телебарометр. **21.05** Стадион. **21.30** «Курить / Не курить». Часть вторая «Не курить». Х/ф. **23.55** Премьера песни. **00.10** «В джазе только девушки». **00.40** «Бархатный сезон».

ОРТ
07.00 «Эскадрон гусар летучих». **2**-я с. **08.35, 15.40** «Дисней-клуб». **09.00, 14.00, 23.40** Новости. **09.10** «Непутевые заметки». **09.30** Пока все дома. **10.10** Утренняя звезда. **11.00** Армейский магазин. **11.30** Играй, гармонь любимая! **12.00** Крестьянские ведомости. **12.30** «Подводная одиссея команды Кусто». **13.25** Смехопанорама. **14.20** Клуб путешественников. **15.05** Футбольное обозрение. **16.35** «Колесо истории». **17.20** Песня-**98**. **18.00** Погода. **18.05** «Ералаш». **18.15** «Орел и решка». Х/ф. **19.55** Киноафиша. **20.00** Время. **20.35** «Серебряная стрела». Х/ф. **22.55** Хоккей. Кубок «Спартака-**98**». **01.15** Программа передач.

РОССИЯ
07.00 «Красная книга». **07.25, 15.45, 01.25** Прогноз погоды. **07.30** Служу Отечеству! **08.00** Утро крестьянина. **08.30** Вовремя. **09.00** Доброе утро, страна. **09.45** Сам себе режиссер. **10.15** Русское лото. **10.55** «Аншлаг». **11.20** «Городок». **11.45** Мир книг с Л.Куравлевым. **12.00** «Неделя в Санта-Барбаре». **13.00** Вести. **13.30** Легкая атлетика. Пляжный волейбол. **15.00** «Закон и порядок». **15.50** Диалоги о животных. **16.45** Совершенно секретно. **17.40** Старая квартира. **19.00** Зеркало. **19.55** «Калейдоскоп». Х/ф. **21.40** «Агата Кристи. Пуаро». **22.40** «Фрак народа». **23.35** Легкая атлетика. Чемпионат Европы. **00.35** Гала-концерт «Три цвета музыки».

КУЛЬТУРА
09.00 Программа передач. **09.05** Погода. **09.10** «Читая Библию». **09.45** «Король-олень». Х/ф. **11.00** Консилиум. **11.30** У Игоря Д. **12.00** В тридевятом царстве. **12.25** «Тихоокеанское побережье». Д/ф. **13.00, 21.00** Новости культуры. **13.15** Фотопортрет. **13.30** Международное обозрение. **14.10** Книжный кладезь. **14.25** «Негаснущие звезды». **14.50** Телесуфлер. **15.05** Финал Международного турнира по пляжному волейболу. **16.05** Положение вещей. **17.00** Новости. **17.05** «**2003**». **17.15** «Тихий вечер». **17.40** «Осенние портреты». **18.10** Рассказы цыгана. **19.10** Чудо-сказка. **19.25** «Теленовеллы». Д/ф. **20.25** Конец Великой Эпохи... **21.20** Программа передач. **21.25** «Царская ложа». **22.10** «Пурпурная роза Каира». Х/ф.

НТВ
07.00 «Мы из джаза». Х/ф. **08.30** «Супермен». **09.00** Сегодня утром. **09.15** «Золотой граммофон». **09.30** «Устами младенца». **10.00** «Магические приключения». **10.45** От «Винта»! **11.00, 15.00** Сегодня днем. **11.25** «Призрак любви». Х/ф. **13.05** «Рикки-Тикки-Тави». **13.30** «Любовные истории, которые потрясли мир». Д/ф. **14.00** «Русский век». **14.30** «Каролина в Нью-Йорке». Х/ф. **15.15** «Ключи от форта Байяр». **17.05** «Полицейская академия». **18.00, 21.00** Сегодня вечером. **18.35** «Аферисты». Х/ф. **21.35** «Когда пуля попадает в цель». Х/ф. **23.25** «Байки из склепа».

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 «Волшебная лампа Аладдина». **10.25** «Чайковский». **2** серии. **12.55** «Король-олень». **14.05** «Поговори на моем языке». **14.25** «Поезд вне расписания». **15.40** «Поездки на старом автомобиле». **17.00** «Ожерелье для моей любимой». **18.15** «Родня». **19.45** «Искренне ваш...» **21.10** «Дневной поезд». **22.45** Завтра в программе.
МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. **09.35** «Спящие». Д-**17**. **12.00** «Перекресток миров». Д-**13**. **13.30** «Знахарь». Д-**13**. **15.15** «Девушка на танке». Д-**13**. **17.00** «Пистолет». Д-**17**. **17.45** «Схватка». Д-**17**. **20.30** «Коматозники». Д-**17**. **22.20** «По прозвищу «Буря». Д-**13**. **23.55** «Ускользающая красота». Д-**17**.
СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
08.00 Спорт-коктейль. **08.30, 11.15** Аэробика. **09.00, 18.30** Баскетбол. Чемпионат WNBA. **10.30** «Футбольный клуб» представляет чемпионат России. **11.00, 14.30, 20.00, 23.00** Новости. **11.55, 15.55** Хоккей. «Кубок Спартака-**98**». **14.45** Удивительные игры народов мира. **15.20** Шахматы. **20.15** Программа передач. **20.50** Фигурное катание. **22.35** Журнал ФИФА. **23.10** Большой ринг.
МУЗЫКА
07.00, 13.00, 19.00 Прогноз погоды. **07.05, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.05, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.05, 20.00, 22.00, 23.00, 00.00** Музыка из-за бугра. **21.00** Жизнь за бугром.

8-Й КАНАЛ
15.00 Программа с Риком Реннером. **15.30** «Гардемарины, вперед». **3**-я и **4**-я с. **18.00** Мультфильм. **19.15** Музыка на телеканале. **19.55** Автомобили и запчасти. **20.00** «Вешние воды». Х/ф. **21.30** Вечарніца. **21.45** Новости «К-видео». **22.15** Воскресный фильм.

© НАВІНЫ. Спасылка на газету НАВІНЫ абавязковая. Падпісны індэкс 63312 E-mail: edit@svaboda.minsk.by Пасведчанне аб рэгістрацыі № 996. Юрыдычны адрас рэдакцыі: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173.
Надрукавана на паліграфічнай фабрыцы «Чырвоная зорка» ВПП імя Я.Коласа (220073 г.Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3) Заказ 1222 Нумар падпісаны ў друк 13/08/98 (15:22) Наклад — 22.550